

Τα δικαιώματά σας κοινωνικής ασφάλισης

στην Αυστρία

Κοινωνική Ευρώπη

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Οι πληροφορίες που παρέχονται από τον παρόντα οδηγό έχουν συνταχθεί και επικαιροποιηθεί σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς αντιπροσώπους του συστήματος αμοιβαίας πληροφόρησης για την κοινωνική προστασία (MISSOC). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο MISSOC παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=815>

Ο παρών οδηγός παρέχει μια γενική περιγραφή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στις αντίστοιχες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται μέσω άλλων δημοσιεύσεων του δικτύου MISSOC, οι οποίες διατίθενται μέσω του παραπάνω συνδέσμου. Μπορείτε επίσης να επικοινωνείτε με τις αρμόδιες αρχές και τα ιδρύματα που παρατίθενται στο παράρτημα I του παρόντος οδηγού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κάθε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό της δεν φέρουν καμία ευθύνη κατ' οιονδήποτε τρόπο για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα δημοσίευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση	6
Εισαγωγή.....	6
Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας.....	6
Χρηματοδότηση	7
Το δικαίωμά σας σε επιδόματα κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	8
Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη	9
Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;	9
Τι καλύπτεται;	9
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;	10
Το δικαίωμά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	11
Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα	12
Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;.....	12
Τι καλύπτεται;	12
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;.....	12
Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	12
Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας	14
Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;	14
Τι καλύπτεται;	14
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές μητρότητας και πατρότητας;.....	14
Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	15
Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας	16
Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;.....	16
Τι καλύπτεται;	17
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές αναπηρίας;	18
Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	19
Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος	20
Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;	20
Τι καλύπτεται;	20
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές γήρατος;	21

Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	22
Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων	23
Πότε δικαιούστε παροχές επιζώντων;	23
Τι καλύπτεται;	23
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;	23
Το δικαίωμά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	24
Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες	25
Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;.....	25
Τι καλύπτεται;	25
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών;.....	27
Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	27
Κεφάλαιο IX: Οικογενειακά επιδόματα	28
Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;	28
Τι καλύπτεται;	28
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;	30
Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	30
Κεφάλαιο X: Ανεργία.....	32
Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;	32
Τι καλύπτεται;	32
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ανεργίας;.....	34
Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	34
Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι.....	35
Πότε δικαιούστε επίδομα λόγω ελάχιστων πόρων;.....	35
Τι καλύπτεται;	35
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων;	36
Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	36
Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη	37
Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;	37
Τι καλύπτεται;	37
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;	38

Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	38
Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι.....	39
Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές	41

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση

Εισαγωγή

Καταχώριση

Μόλις ξεκινήσετε μια μισθωτή δραστηριότητα στην Αυστρία, ο εργοδότης σας αναλαμβάνει τις αναγκαίες διαδικασίες για την υπαγωγή σας στην κοινωνική ασφάλιση. Η αρχική εγγραφή γίνεται στο ταμείο ασφάλισης ασθενείας (*Krankenkasse*), το οποίο ενημερώνει στη συνέχεια τους φορείς που είναι αρμόδιοι για την ασφάλιση ατυχημάτων, συνταξιοδότησης και ανεργίας. Θα σας δοθεί αριθμός κοινωνικής ασφάλισης (*Versicherungsnummer*) υπό τον οποίο ο φορέας ασφάλισης συντάξεως θα καταχωρεί τις περιόδους ασφάλισης και τις αποδοχές σας που υπόκεινται σε καταβολή εισφορών. Μετά την ολοκλήρωση των παραπάνω διατυπώσεων, λαμβάνετε από τον εργοδότη σας αντίγραφο της δήλωσης εγγραφής, όπως πιστοποιείται από το ταμείο ασφάλισης ασθενείας.

Εάν είστε αυτοαπασχολούμενος, πρέπει να απευθυνθείτε στον αρμόδιο για την περίπτωση σας φορέα κοινωνικής ασφάλισης, ο οποίος θα σας ενημερώσει σχετικά με τις συγκεκριμένες διατάξεις που ισχύουν για την εγγραφή και τις εισφορές σας.

Επισκόπηση

Η κοινωνική ασφάλιση στην Αυστρία περιλαμβάνει ασφάλιση ασθενείας, ατυχήματος (εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες), συνταξιοδότησης και ανεργίας. Η κοινωνική ασφάλιση γίνεται βάσει της απασχόλησης (όχι του τόπου κατοικίας), και ο ασφαλισμένος δεν μπορεί να επιλέγει μεταξύ ασφαλιστικών ταμείων. Για ιστορικούς λόγους, ενδέχεται να υπάρχουν κάποιοι διαχωρισμοί με βάση γεωγραφικά και σωματειακά κριτήρια. Συνεπώς, υπάρχουν ειδικά ασφαλιστικά ταμεία για σιδηροδρομικούς υπαλλήλους, ανθρακωρύχους και δημοσίους υπαλλήλους, καθώς και για αγρότες, εμποροβιοτέχνες και συμβολαιογράφους.

Εκτός από τις αρμοδιότητές τους όσον αφορά την υγειονομική περίθαλψη, τα ταμεία ασφάλισης ασθενείας της Αυστρίας συλλέγουν επίσης εισφορές για την ασφάλιση ατυχημάτων, συνταξιοδότησης και ανεργίας. Τα ταμεία αυτά είναι επίσης υπεύθυνα για την καταβολή του επιδόματος ανατροφής τέκνων. Η παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης γίνεται κατά κύριο λόγο από συμβεβλημένους ιατρούς και άλλους συνεργαζόμενους εταίρους. Εγγυημένοι ελάχιστοι πόροι αναλόγως των αναγκών μπορούν να παρέχονται σε όσους δεν διαθέτουν άλλα μέσα.

Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας

Όλα τα ασφαλιστικά ταμεία υπάγονται στην Κεντρική Ένωση Αυστριακών Ασφαλιστικών Ιδρυμάτων (*Hauptverband der Österreichischen Sozialversicherungsträger*), η οποία εκπροσωπεί τα γενικά συμφέροντα της κοινωνικής ασφάλισης. Η ένωση αυτή διαθέτει ευρείες αρμοδιότητες ώστε να συντονίζει καλύτερα τις δραστηριότητες της κοινωνικής ασφάλισης στην Αυστρία.

Η εφαρμογή της κοινωνικής ασφάλισης γίνεται από 22 ασφαλιστικά ταμεία, τα οποία αποτελούν αυτοδιοικούμενους φορείς δημοσίου δικαίου. Ορισμένα ασφαλιστικά ταμεία πρέπει να καλύπτουν 2 ή και τους 3 κλάδους ασφάλισης. Υπάρχουν 19 ταμεία ασφάλισης ασθενείας, 5 ασφάλισης συνταξιοδότησης και 4 ασφάλισης ατυχημάτων.

Τα συστήματα ασφάλισης ασθενείας και ατυχημάτων υπάγονται στην αρμοδιότητα του ομοσπονδιακού υπουργείου Υγείας (*Bundesministerium für Gesundheit*). Όσον αφορά τη νοσοκομειακή περίθαλψη, έχουν ιδρυθεί 9 ταμεία υγείας, ένα ανά ομόσπονδο κρατίδιο, τα οποία έχουν αναλάβει τις αρμοδιότητες των ταμείων ασφάλισης ασθενείας.

Το συνταξιοδοτικό σύστημα εποπτεύεται από το ομοσπονδιακό υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Προστασίας των Καταναλωτών (*Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz*).

Η ασφάλιση ανέργων είναι ευθύνη της υπηρεσίας απασχόλησης (*Arbeitsmarktservice*) υπό την εποπτεία του υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Προστασίας των Καταναλωτών. Το ομοσπονδιακό γραφείο της υπηρεσίας απασχόλησης είναι αρμόδιο για τη γενική εποπτεία των 9 ομοσπονδιακών γραφείων και των περίπου 100 περιφερειακών γραφείων.

Το ομοσπονδιακό υπουργείο Οικονομίας, Οικογένειας και Νεολαίας (*Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend*) είναι η αρμόδια αρχή για τη χορήγηση οικογενειακών επιδομάτων. Οι δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (*Finanzämter*) που εποπτεύονται απευθείας από το συγκεκριμένο υπουργείο χορηγούν τα οικογενειακά επιδόματα (*Familienbeihilfe*).

Το ομοσπονδιακό υπουργείο Οικονομίας, Οικογένειας και Νεολαίας και οι φορείς ασφάλισης ασθενείας που εποπτεύονται απευθείας από το υπουργείο είναι οι αρμόδιες αρχές για τη χορήγηση των επιδομάτων ανατροφής τέκνων (*Kinderbetreuungsgeld*).

Το επίδομα μακροχρόνιας περίθαλψης χορηγείται ανάλογα με την ανάγκη παροχής βοήθειας και φροντίδας σε 7 κατηγορίες. Έχει τη μορφή αποζημίωσης για πρόσθετες δαπάνες που αφορούν παροχή περίθαλψης. Επίσης, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και τα κρατίδια (*Länder*) έχουν συμφωνήσει για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος περίθαλψης υπό μορφή παροχών σε χρήμα και παροχών σε είδος. Η καταβολή του επιδόματος περίθαλψης στους συνταξιούχους είναι ευθύνη του αντίστοιχου αρμόδιου ταμείου ασφάλισης συνταξιοδότησης ή ατυχημάτων. Τα *Länder* χορηγούν επίδομα περίθαλψης σε όσους μόνιμους κατοίκους δεν δικαιούνται ομοσπονδιακό επίδομα περίθαλψης.

Εκτός από την κοινωνική ασφάλιση και το επίδομα περίθαλψης, υπάρχει πρόγραμμα κοινωνικής πρόνοιας, το οποίο παρέχεται από τις περιφερειακές διοικητικές αρχές και τους δήμους.

Χρηματοδότηση

Εάν είστε μισθωτός, πρέπει να καταβάλλετε εισφορές για ασφάλιση ασθενείας, ανεργίας και συνταξιοδότησης (αναπηρίας, γήρατος και θανάτου). Το ποσό των εισφορών σας ισούται με ορισμένο ποσοστό των αποδοχών σας. Κατά κανόνα, οι εισφορές επιβαρύνουν κατά το ήμισυ τον εργαζόμενο, ενώ το υπόλοιπο ήμισυ καταβάλλεται από τον εργοδότη. Ωστόσο, οι εισφορές καταβάλλονται από τον εργοδότη, ο οποίος παρακρατεί το ποσοστό που σας αναλογεί από κάθε μισθό που σας καταβάλλει.

Δεν υποχρεούστε να καταβάλλετε καμία εισφορά για την ασφάλιση από ατυχήματα (η οποία επιβαρύνει μόνο τον εργοδότη σας), για τα οικογενειακά επιδόματα (τα οποία χρηματοδοτούνται από τις εισφορές και τους φόρους που καταβάλλουν οι εργοδότες) ή για τις παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης. Εάν είστε αυτοαπασχολούμενος, υποχρεούστε να καταβάλλετε εισφορές για ασφάλιση ασθενείας, ατυχήματος και συνταξιοδότησης.

Οι εισφορές που καταβάλλετε ως εργαζόμενος εξαρτώνται από τις ακαθάριστες αποδοχές σας (συμπεριλαμβανομένου του τυχόν 13^{ου} και 14^{ου} μισθού σας), εάν είστε αυτοαπασχολούμενος, βάσει των επαγγελματικών εσόδων σας (όταν συντρέχει περίπτωση, προβλέπεται ελάχιστη εισφορά). Ισχύει σχετικό ανώτατο όριο, το οποίο καθορίζεται σε ετήσια βάση (για παράδειγμα, 4.200 ευρώ το μήνα σε τιμές 2011).

Η χρηματοδότηση των εγγυημένων ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών γίνεται κατά κύριο λόγο από τα *Länder* και τις τοπικές κοινότητες.

Το δικαίωμά σας σε επιδόματα κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στην Ευρώπη διαφέρουν από χώρα σε χώρα, γι' αυτό και οι σχετικές διατάξεις της ΕΕ αποσκοπούν στον καλύτερο συντονισμό τους. Είναι σημαντικό να υπάρχουν κοινοί κανόνες που διασφαλίζουν την πρόσβαση στις κοινωνικές παροχές ώστε να μη ζημιώνονται οι ευρωπαίοι εργαζόμενοι και άλλοι ασφαλισμένοι όταν ασκούν το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ. Οι κανόνες αυτοί βασίζονται σε τέσσερις αρχές.

- Όταν μετακινείστε εντός της Ευρώπης, είστε πάντα ασφαλισμένος με βάση τη νομοθεσία ενός και μόνο κράτους μέλους: κατά κανόνα, εάν είστε εργαζόμενος, η χώρα αυτή θα είναι η χώρα στην οποία εργάζεστε, εάν δεν εργάζεστε, θα είναι η χώρα στην οποία διαμένετε.
- Η αρχή της ίσης μεταχείρισης διασφαλίζει ότι έχετε τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους πολίτες της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένος.
- Όταν είναι απαραίτητο, περίοδοι ασφάλισης που κατοχυρώνονται σε άλλες χώρες της ΕΕ μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση κάποιου επιδόματος.
- Οι παροχές σε χρήμα μπορούν να «εξαγονται», εάν ζείτε σε χώρα διαφορετική από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένος.

Μπορείτε να επικαλείστε τις διατάξεις της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης στα 27 κράτη μέλη, τη Νορβηγία, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν (ΕΟΧ) και την Ελβετία (31 χώρες συνολικά).

Ορισμένες γενικές πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις της ΕΕ παρέχονται στο τέλος κάθε κεφαλαίου. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης για όσους μετακινούνται ή ταξιδεύουν στην ΕΕ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη

Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;

Ασφαλισμένοι

Έχετε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη εάν καλύπτεστε από ασφάλιση ασθενείας. Η ασφάλιση είναι υποχρεωτική για όλους τους απασχολούμενους σε αμειβόμενη εργασία και τους ασκούμενους, ανέργους που λαμβάνουν παροχές ανεργίας, άτομα που λαμβάνουν εγγυημένους ελάχιστους πόρους αναλόγως των αναγκών, άτομα που λαμβάνουν σύνταξη ή αιτούνται συνταξιοδότηση, συμμετέχοντες σε προγράμματα επαγγελματικής επανένταξης, άτομα που υπηρετούν τη στρατιωτική ή κοινωνική τους θητεία, αυτοαπασχολούμενους και τυχόν μέλη της οικογένειας που εργάζονται στις επιχειρήσεις τους. Καλύπτονται επίσης άτομα που δεν διαθέτουν επίσημη σύμβαση απασχόλησης αλλά εργάζονται ουσιαστικά με καθεστώς υπαλλήλου (*freie Dienstnehmer*).

Όσοι λαμβάνουν, για μία ή περισσότερες επαγγελματικές δραστηριότητες, (συνολικές) αποδοχές χαμηλότερες από το κατώτατο όριο (*Geringfügigkeitsgrenze*), το οποίο διαμορφώθηκε στα 374,02 ευρώ το μήνα σε τιμές 2011, εξαιρούνται από υποχρέωση ασφάλισης. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα ειδικής προαιρετικής ασφάλισης.

Οποιοσδήποτε κατοικεί στην Αυστρία και δεν ασφαλιζεται υποχρεωτικά, μπορεί να ασφαλιστεί προαιρετικά. Οι προαιρετικά ασφαλισμένοι δικαιούνται ιατρικές παροχές, μόνο όμως εφόσον έχουν υπάρξει ασφαλισμένοι για διάστημα τουλάχιστον έξι μηνών. Για τους φοιτητές, η μόνη προϋπόθεση είναι η παραμονή στην Αυστρία.

Μέλη της οικογένειας

Τα εξαρτώμενα από εσάς πρόσωπα που διαμένουν στην Αυστρία δικαιούνται υγειονομική περίθαλψη στον ίδιο βαθμό με εσάς. Κατά κανόνα, ως εξαρτώμενα πρόσωπα νοούνται τα παιδιά ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ ετών ή, εφόσον φοιτούν σε σχολείο ή ακολουθούν επαγγελματική κατάρτιση, κάτω των 27 ετών.

Ο/η σύζυγός σας ασφαλιζεται ως μέλος της οικογένειας μόνο: εάν ασχολείται με την ανατροφή παιδιών ή έχει ασχοληθεί για διάστημα τουλάχιστον τεσσάρων ετών,· εάν λαμβάνει παροχές υπό μορφή επιδόματος μακροχρόνιας περίθαλψης τουλάχιστον κατηγορίας 3· ή εάν παρέχει μακροχρόνια περίθαλψη σε ασφαλισμένο (κατηγορίας 3). Σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις, πρέπει να καταβάλλετε συμπληρωματική εισφορά (3,4 % επί των ακαθάριστων αποδοχών σας).

Επιπλέον προϋποθέσεις ισχύουν για τις περιπτώσεις συμβίωσης συντρόφων (εκτός γάμου ή συντρόφων του ίδιου φύλου). Δεν πρέπει να υπάρχει συγγένεια εξ αίματος με τον ασφαλισμένο, πρέπει να έχει υπάρξει κοινό νοικοκυριό για τουλάχιστον 10 μήνες πριν, και η συντήρηση του σπιτιού πρέπει να γίνεται χωρίς αμοιβή.

Τι καλύπτεται;

Προληπτικές εξετάσεις

Εσείς και τα εξαρτώμενα από εσάς πρόσωπα δικαιούστε προληπτικές ιατρικές εξετάσεις για την έγκαιρη διάγνωση ασθενειών. Υπάρχουν ειδικά προγράμματα για νέους ηλικίας έως 19 ετών, καθώς και ετήσιοι έλεγχοι για την έγκαιρη διάγνωση του καρκίνου, του διαβήτη και των καρδιαγγειακών παθήσεων. Λουτροθεραπείες και μέτρα αποκατάστασης για την πρόληψη της επιδείνωσης μιας πάθησης καλύπτονται επίσης από την ασφάλιση ασθενείας.

Η υγειονομική περίθαλψη

Εσείς και τα εξαρτώμενα από εσάς μέλη της οικογένειάς σας δικαιούστε ιατρική περίθαλψη παρεχόμενη από γενικούς ιατρούς, ειδικούς ιατρούς και οδοντιάτρους. Ενδέχεται να δικαιούστε επίσης φαρμακευτική περίθαλψη και κάλυψη από ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό, εφόσον ενδείκνυται ιατρικά.

Μπορούν επίσης να παρέχονται κατ'οίκον υπηρεσίες νοσοκόμου που καλύπτονται από το ταμείο ασφάλισης ασθενείας. Η φροντίδα αυτή περιλαμβάνει ορισμένες μορφές ιατρικής περίθαλψης που παρέχονται από πτυχιούχους νοσοκόμους (π.χ. ενέσεις, διατροφή με καθετήρα, επιδέσεις κ.λπ.).

Εάν επιβάλλεται από τη φύση της ασθένειας, σας προσφέρεται νοσοκομειακή περίθαλψη. Η νοσοκομειακή περίθαλψη δεν έχει χρονικό περιορισμό, εάν έχετε επιλέξει τη βασική κατηγορία τιμολόγησης.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;

Η υγειονομική περίθαλψη

Πριν από την παροχή των υπηρεσιών περίθαλψης πρέπει να επιδείξετε στον ιατρό την ηλεκτρονική σας κάρτα. Η κάρτα αυτή είναι η εθνική κάρτα ασφάλισης υγείας μέσω της οποίας πιστοποιείται το δικαίωμά σας σε παροχές ασφάλισης ασθενείας στην Αυστρία. Εκδίδεται αυτομάτως για κάθε ασφαλισμένο και κάθε εξαρτώμενο εξ αυτού πρόσωπο. Η διατήρηση της κάρτας προϋποθέτει ετήσια προσωπική συμμετοχή ύψους 10 ευρώ (εξαιρούνται παιδιά, συνταξιούχοι και αναξιοπαθούντες). Σε περίπτωση επείγοντος, ο ιατρός θα σας παράσχει περίθαλψη ακόμη και αν δεν έχετε την ηλεκτρονική κάρτα μαζί σας. Σε τέτοια περίπτωση, οφείλετε να δηλώσετε στον ιατρό το ταμείο ασφάλισης ασθενείας στο οποίο υπάγεστε και, σε μετέπειτα στάδιο, να προσκομίσετε την ηλεκτρονική κάρτα ασφαλισμένου.

Η περίθαλψη παρέχεται από ιατρούς ή οδοντιάτρους συμβεβλημένους με το ταμείο ασφάλισης ασθενείας σας (*Vertragsärzte*). Αυτοί αντιπροσωπεύουν την πλειονότητα των ιατρών. Έχετε δυνατότητα να επιλέξετε μεταξύ αυτών στην αρχή της θεραπείας ή στην αρχή κάθε τριμήνου ή κάθε μήνα. Κατάλογος των ιατρών αυτών υπάρχει στα γραφεία του ταμείου ασθενείας σας.

Μπορείτε επίσης να απευθυνθείτε σε μη συμβεβλημένο ιατρό, οπότε η επιστροφή εξόδων φτάνει μέχρι το 80 % του ποσού που θα είχε καλυφθεί από το ταμείο σας εάν οι υπηρεσίες περίθαλψής σας είχαν παρασχεθεί από συμβεβλημένο ιατρό.

Εάν ο θεράπων ιατρός κρίνει αναγκαίο να σας παραπέμψει σε ειδικό ιατρό, σε κλινική ή σε οποιοδήποτε παρόμοιο ίδρυμα, συντάσσει για λογαριασμό σας ένα παραπεμπτικό (*Überweisungsschein*).

Φάρμακα και ιατρικά βοηθήματα

Τα φάρμακα συνταγογραφούνται από συμβεβλημένο ιατρό και διατίθενται σε όλα τα φαρμακεία. Κατά κανόνα, για κάθε συνταγογραφούμενο φάρμακο επιβαρύνεστε με κατ'αποκοπή ποσό ύψους 5,10 ευρώ (2011). Δεν απαιτείται οικονομική συμμετοχή του ασθενούς για ορισμένες μολυσματικές ασθένειες ή σε περίπτωση που δεν διαθέτει επαρκείς πόρους. Το κόστος των προθέσεων καλύπτεται κατά κανόνα από το ταμείο ασφάλισης ασθενείας, ενδεχομένως μέχρι ορισμένο ανώτατο όριο.

Οδοντιατρική περίθαλψη

Τα έξοδα προληπτικής και χειρουργικής οδοντιατρικής περίθαλψης, ορθοδοντικής θεραπείας και των απαραίτητων οδοντικών προθέσεων καλύπτονται από το ταμείο ασφάλισης ασθενείας. Τα έξοδα ορθοδοντικής θεραπείας και οδοντικών προθέσεων δεν καλύπτονται πλήρως. Ένα μέρος των εξόδων αυτών, μεταξύ 25 και 50 %, επιβαρύνει τον ασθενή.

Κατ' οίκον υπηρεσίες νοσοκόμου

Οι κατ' οίκον υπηρεσίες νοσοκόμου παρέχονται βάσει συνταγής ιατρού.

Νοσηλεία

Η νοσοκομειακή περίθαλψη παρέχεται από το πλησιέστερο νοσοκομειακό ίδρυμα, βάσει των συμφωνιών που συνάπτουν τα ασφαλιστικά ταμεία με τα αντίστοιχα ιδρύματα. Το καθεστώς των μισθωτών προβλέπει, για τα εξαρτώμενα εξ αυτών πρόσωπα και για τις πρώτες τέσσερις εβδομάδες νοσηλείας, συμμετοχή στα έξοδα με καταβολή του 10 % των νοσηλίων. Ο ίδιος ο ασφαλισμένος δεν πληρώνει παρά μόνο μια μικρή συμμετοχή ανά ημέρα παραμονής (και αυτό για μέγιστο διάστημα 28 ημερολογιακών ημερών ανά έτος). Από την έναρξη της πέμπτης εβδομάδας, η νοσοκομειακή περίθαλψη είναι δωρεάν τόσο για τον ασφαλισμένο όσο και για τα εξαρτώμενα από αυτόν πρόσωπα.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα έξοδα μετακίνησης που απαιτούνται για την παροχή ιατρικής περίθαλψης μπορούν να καλύπτονται συνολικά ή εν μέρει από το ταμείο ασφάλισης ασθενείας.

Το δικαίωμά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Εάν διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε, τόσο εσείς όσο και η οικογένειά σας, να χρησιμοποιείτε τις υπηρεσίες δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης που παρέχονται εκεί. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η περίθαλψη θα είναι δωρεάν, πράγμα το οποίο εξαρτάται από τη νομοθεσία της κάθε χώρας.

Εάν προγραμματίζετε προσωρινή παραμονή (διακοπές, επαγγελματικό ταξίδι κ.λπ.) σε άλλη χώρα της ΕΕ ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, προμηθευτείτε την ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης ασθενείας (EHIC) προτού αναχωρήσετε. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κάρτα EHIC και πώς να την αποκτήσετε παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ehic.europa.eu>.

Εάν προγραμματίζετε να εγκατασταθείτε μόνιμα σε άλλη χώρα της ΕΕ, περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά σας σχετικά με παροχές υγειονομικής περίθαλψης παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα

Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Εάν είστε απασχολούμενος σε αμειβόμενη εργασία, άνεργος που λαμβάνει επιδόματα από ασφάλιση ανεργίας ή συμμετέχετε σε προγράμματα επαγγελματικής επανένταξης, και δεν μπορείτε να εργαστείτε λόγω ασθενείας, δικαιούστε ημερήσια παροχή ασθενείας σε χρήμα (*Krankengeld*).

Οι παροχές ασθενείας δεν μπορούν να καταβάλλονται ενόσω συνεχίζετε να λαμβάνετε τις αποδοχές σας βάσει των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας. Οι πλήρεις αποδοχές μπορούν να καταβάλλονται για διάστημα από 6 έως 12 εβδομάδες, ανάλογα με την προϋπηρεσία σας. Μετά την περίοδο αυτή, λαμβάνετε το ήμισυ των αποδοχών σας για τέσσερις ακόμα εβδομάδες, ενώ στη συνέχεια μπορείτε να λαμβάνετε το ήμισυ των παροχών ασθενείας.

Δεν προβλέπεται υποχρεωτική ασφάλιση και δικαίωμα παροχών ασθενείας, εάν το ποσό των συνολικών αποδοχών δεν υπερβαίνει το κατώτατο όριο αποδοχών (*Geringfügigkeitsgrenze*), δηλαδή τα 374,02 ευρώ το μήνα (τιμές 2011). Σε τέτοια περίπτωση, υπάρχει η δυνατότητα της ειδικής προαιρετικής ασφάλισης.

Τι καλύπτεται;

Μετά την έναρξη της ανικανότητας προς εργασία, προβλέπεται περίοδος αναμονής τριών ημερών. Οι παροχές ασθενείας καταβάλλονται συνήθως από την τέταρτη ημέρα και μετά. Εάν δεν δηλώσετε την ανικανότητα προς εργασία εντός μίας εβδομάδας, οι παροχές ασθενείας θα αρχίσουν να καταβάλλονται από την ημερομηνία της γνωστοποίησης.

Το ποσό της ημερήσιας παροχής ασθενείας (ημερήσια αποζημίωση) υπολογίζεται βάσει των πιο πρόσφατων αποδοχών σας (με εφαρμογή του ορίου των 4.200 ευρώ το μήνα σε τιμές 2011). Ανέρχεται στο 50 % των αποδοχών αυτών και από την 43^η ημέρα στο 60 %. Επιπλέον, εάν προβλέπεται από το καταστατικό του ασφαλιστικού σας ταμείου, τα ποσά αυτά μπορούν να προσαυξανόνται κατά ορισμένο ποσοστό, όταν υπάρχει σύζυγος ή/και άλλα εξαρτώμενα μέλη. Το προσαυξημένο επίδομα δεν μπορεί να υπερβαίνει το 75 % των αποδοχών σας.

Για εργαζόμενους με αποδοχές χαμηλότερες από το κατώτατο όριο για υποχρεωτική ασφάλιση, οι οποίοι ασφαλιζονται προαιρετικά, η παροχή ασθενείας ορίζεται στα 134,40 ευρώ (τιμές 2011).

Μπορείτε να λαμβάνετε το παροχή ασθενείας για 52 εβδομάδες (ένα έτος), διάστημα το οποίο μπορεί να παραταθεί μέχρι τις 78 εβδομάδες κατά το μέγιστο (ενάμιση έτος).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Για να δικαιούστε παροχή ασθενείας, ο ιατρός σας πρέπει να πιστοποιήσει την ανικανότητά σας προς εργασία.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Κατά κανόνα, οι παροχές ασθενείας σε χρήμα (δηλαδή επιδόματα που συνήθως αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται λόγω ασθενείας) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της

προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας.*Όταν εγκαθίσταστε σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, κάθε φορά που πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις ώστε να δικαιούστε παροχή ασθένειας, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας της σχετικής από τις προαναφερθείσες χώρες. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την κάλυψη της ασφάλισης ασθένειας όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας

Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Οι ασφαλισμένες γυναίκες (μέσω ταμείου ασφάλισης ασθενείας) και τα θηλυκά μέλη των οικογενειών των ασφαλισμένων δικαιούνται παροχές σε είδος, δηλαδή νοσοκομειακή περίθαλψη αμέσως πριν, κατά τη διάρκειά και μετά τον τοκετό.

Οι γυναίκες σε αμειβόμενη εργασία και όσες λαμβάνουν επιδόματα ανεργίας ή συμμετέχουν σε προγράμματα επαγγελματικής επανένταξης δικαιούνται παροχή μητρότητας (*Wochengeld*) για την περίοδο κατά την οποία δεν επιτρέπεται να εργάζονται (οκτώ εβδομάδες πριν από τον τοκετό και οκτώ εβδομάδες μετά από αυτόν). Το δικαίωμα στο παροχή μητρότητας διακόπτεται εάν ο εργοδότης σας συνεχίζει να σας καταβάλλει τις αποδοχές σας.

Τι καλύπτεται;

Παροχές σε είδος

Οι γυναίκες που δικαιούνται περίθαλψη από το ταμείο ασφάλισης ασθενείας τους δικαιούνται επίσης ιατρικές παροχές κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης καθώς και κατά τη διάρκεια του τοκετού και μετά από αυτόν. Οι παροχές μητρότητας σε είδος περιλαμβάνει:

- ιατρική παρακολούθηση από ιατρό και βοήθεια από μαιά κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, του τοκετού και μετά από αυτόν
- φάρμακα και εξοπλισμό
- περίθαλψη σε νοσοκομείο ή μαιευτήριο για διάστημα μέχρι 10 ημέρες (ή περισσότερο σε περίπτωση επιπλοκών κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης ή του τοκετού). Η περίθαλψη μπορεί επίσης να παρέχεται από πιστοποιημένους νοσοκόμους παιδιών και βρεφών.

Στην Αυστρία ισχύει πλέον και δικαίωμα στην εξωσωματική γονιμοποίηση. Οι προϋποθέσεις για τη θεμελίωση του συγκεκριμένου δικαιώματος ορίζονται από ειδικό νόμο.

Άδεια μητρότητας και παροχές μητρότητας

Το ποσό της παροχής μητρότητας υπολογίζεται με βάση τον μέσο όρο των καθαρών αποδοχών των προηγούμενων δεκατριών εβδομάδων (τριών τελευταίων μηνών).

Εάν δεν έχει προηγηθεί συνεχόμενη καταβολή μισθού από τον εργοδότη, η παροχή μητρότητας καταβάλλεται επί οκτώ εβδομάδες πριν και οκτώ εβδομάδες μετά τον τοκετό. Μπορεί να παραταθεί έως τις 12 εβδομάδες σε περίπτωση πρόωρου τοκετού, πολλαπλού τοκετού ή καισαρικής τομής.

Οι αυτοαπασχολούμενες δικαιούνται κατ'αποκοπή επίδομα για την ίδια περίοδο. Για τους προαιρετικά ασφαλιζόμενους με αποδοχές χαμηλότερες από το κατώτατο όριο για υποχρεωτική ασφάλιση, το ποσό της βοήθειας ανέρχεται στα 8,00 ευρώ την ημέρα.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Οι έγκυες γυναίκες πρέπει να εφοδιάζονται με το «βιβλιάριο μητέρας-παιδιού» (*Mutter-Kind-Pass*), όπου αναγράφονται οι εξετάσεις που πρέπει να γίνονται πριν και μετά τον τοκετό. Η πραγματοποίηση των εξετάσεων που προβλέπονται από το βιβλιάριο μητέρας-παιδιού αποτελεί προϋπόθεση για την καταβολή της πλήρους γονικής παροχής από τον 21ο μήνα ζωής του παιδιού.

Οι αιτήσεις για παροχές μητρότητας πρέπει να απευθύνονται στο αρμόδιο ταμείο ασφάλισης ασθενείας.

Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις συντονισμού καλύπτουν παροχές μητρότητας και* τις συναφείς παροχές πατρότητας. Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε επιδόματα, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας.

Κατά κανόνα, οι παροχές σε χρήμα (δηλαδή παροχές που αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας. Οι παροχές σε είδος (δηλαδή ιατρική περίθαλψη, φάρμακα και νοσοκομειακή περίθαλψη) παρέχονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας διαμονής σας, όπως εάν ήσασταν ασφαλισμένοι εκεί.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας

Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;

Ασφαλισμένοι

Η ασφάλιση αναπηρίας είναι υποχρεωτική για όλους τους απασχολούμενους σε αμειβόμενη εργασία και τους ασκούμενους, για μέλη της οικογένειας που εργάζονται σε επιχειρήσεις αυτοαπασχολούμενων και για όσους δεν διαθέτουν επίσημη σύμβαση απασχόλησης αλλά εργάζονται ουσιαστικά με καθεστώς υπαλλήλου (*freie Dienstnehmer*).

Δεν προβλέπεται υποχρεωτική ασφάλιση για άτομα των οποίων το εισόδημα δεν υπερβαίνει το κατώτατο όριο αποδοχών (*Geringfügigkeitsgrenze*), δηλαδή τα 374,02 ευρώ το μήνα (τιμές 2011). Σε περίπτωση άσκησης περισσότερων της μίας δραστηριότητας, το εισόδημα συνυπολογίζεται.

Οποιοσδήποτε διαμένει μόνιμα στην Αυστρία, ενώ δεν είναι ασφαλισμένος στο πλαίσιο της υποχρεωτικής κάλυψης και έχει συμπληρώσει το 15^ο έτος της ηλικίας του, μπορεί να ασφαλιστεί προαιρετικά υπό το αυστριακό καθεστώς συνταξιοδοτικής ασφάλισης. Όσοι δεν υπόκεινται πλέον σε υποχρεωτική ασφάλιση μπορούν να συνεχίσουν να υπάγονται εθελοντικά, ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής τους.

Βαθμός αναπηρίας

Η έννοια της μερικής αναπηρίας δεν προβλέπεται στην Αυστρία, όπου θεωρείται κανείς είτε ικανός είτε ανίκανος για εργασία. Οι ειδικευμένοι εργαζόμενοι καλύπτονται από επαγγελματική προστασία, δηλαδή εξετάζεται κατά πόσο μπορούν ακόμη να ασκούν δραστηριότητα σε ένα συγκεκριμένο επάγγελμα (*Berufsschutz*). Αντίθετα, οι ανειδίκευτοι εργαζόμενοι και οι αυτοαπασχολούμενοι μπορούν να παραπέμπονται στο σύνολο των διαθέσιμων επαγγελμάτων στην αγορά εργασίας. Όλοι οι ασφαλισμένοι δικαιούνται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και μέχρι το 57^ο έτος της ηλικίας τους, ειδική προστασία, οπότε και εξετάζεται κατά πόσο μπορούν ακόμη να ασκούν τις συγκεκριμένες δραστηριότητες που ασκούσαν στο παρελθόν (*Tätigkeitsschutz*).

Η ανικανότητα προς εργασία στο σύνηθες επάγγελμα (*Berufsunfähigkeit*) προκύπτει για τους υπαλλήλους και εργάτες που ασκούσαν αρχικά δραστηριότητα στο πλαίσιο επαγγέλματος που προϋποθέτει προηγούμενη κατάρτιση, όταν η μείωση, για λόγους υγείας, της ικανότητας προς εργασία φτάνει σε ποσοστό κάτω του 50 % σε σχέση με εκείνη υγιούς ασφαλισμένου που ασκεί το ίδιο επάγγελμα. Για τους αυτοαπασχολούμενους, πρέπει να αποδεικνύεται μόνιμη ανικανότητα προς άσκηση τακτικής επικερδούς δραστηριότητας, για λόγους υγείας.

Η ολική ανικανότητα (*Erwerbsunfähigkeit*) προκύπτει όταν ένας εργάτης, λόγω της φυσικής ή πνευματικής του κατάστασης, δεν είναι πλέον σε θέση να κερδίζει τουλάχιστον το ήμισυ του εισοδήματος, ασκώντας οποιαδήποτε δραστηριότητα, το οποίο θα μπορούσε να κερδίζει ένα υγιές άτομο ασκώντας τη δραστηριότητα αυτή.

Αναπηρία (*Invalidity*) προκύπτει όταν ασφαλισμένοι ηλικίας άνω των 57 ετών δεν είναι σε θέση, μετά από ασθένεια ή άλλη πάθηση ή μείωση των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων τους, να αναλάβουν τη δραστηριότητα που ασκούσαν για διάστημα τουλάχιστον 120 διαδοχικών μηνών κατά τη διάρκεια των 180 τελευταίων ημερολογιακών μηνών πριν από την ημερομηνία αναφοράς. Οποιαδήποτε εύλογη αλλαγή δραστηριότητας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη.

Αρχική αναπηρία (*Originäre Invalidität*) προκύπτει όταν ένα πρόσωπο, κατά τη στιγμή της εισόδου του στην αγορά εργασίας, ήταν κατά κανόνα ανίκανο προς εργασία λόγω σοβαρών προβλημάτων υγείας, αλλά έχει ωστόσο συμπληρώσει τουλάχιστον δέκα έτη εισφορών.

Τι καλύπτεται;

Συντάξεις αναπηρίας

Για να δικαιούται κανείς σύνταξη αναπηρίας (*Invaliditätsrente*), πρέπει να διαθέτει ορισμένη ελάχιστη περίοδο ασφάλισης, δηλαδή τουλάχιστον 60 μήνες κατά τη διάρκεια των προηγούμενων 120 ημερολογιακών μηνών. Μετά την ηλικία των 50 ετών η ελάχιστη περίοδος ασφάλισης αυξάνεται κατά ένα μήνα για κάθε μήνα που έχει παρέλθει μετά τη συμπλήρωση των 50 ετών και η περίοδος αναφοράς κατά δύο μήνες, για κάθε μήνα μετά τα 50, με μέγιστο όριο τους 180 μήνες ασφάλισης κατά τη διάρκεια των τελευταίων 360 ημερολογιακών μηνών. Εάν υπάρχουν 180 μήνες εισφορών ή 300 μήνες ασφάλισης, δεν απαιτείται περίοδος αναφοράς.

Δεν απαιτείται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης, εάν η αναπηρία είναι αποτέλεσμα **εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας** ή, σε περίπτωση που η αναπηρία εκδηλώνεται πριν από τη συμπλήρωση του 27ου έτους της ηλικίας του, εάν ο ενδιαφερόμενος έχει ασφαλιστεί για διάστημα τουλάχιστον έξι μηνών.

Από το 2005, ορισμένες περίοδοι αναγνωρίζονται ως περίοδοι εισφορών για τις οποίες καταβάλλονται εισφορές με δημόσια χρηματοδότηση. Αυτές είναι: περίοδοι ανατροφής παιδιών (*Kindernerziehungszeiten*) για μέγιστο διάστημα έως 4 χρόνια ανά παιδί (5 χρόνια σε περίπτωση πολλαπλού τοκετού), περίοδοι στρατιωτικής θητείας ή πολεμικών επιχειρήσεων και εξομοιούμενες περίοδοι (π.χ. θητεία στη δημόσια διοίκηση), περίοδοι άδειας μητρότητας όταν λαμβάνεται παροχή μητρότητας (*Wochengeld*), και περίοδοι κατά τις οποίες λαμβάνονται παροχές ανεργίας (*Arbeitslosengeld*) ή παροχές ασθένειας σε χρήμα (*Krankengeld*).

Όσον αφορά διαστήματα ασφάλισης πριν από το 2005, οι προαναφερθείσες περίοδοι λογίζονται ως μη ανταποδοτικές εξομοιούμενες περίοδοι. Το ίδιο ισχύει και για όσους είχαν ήδη φτάσει στην ηλικία των 50 ετών κατά την έναρξη του 2005.

Το ποσό της σύνταξης αναπηρίας υπολογίζεται με βάση την ηλικία και τη διάρκεια ασφάλισης του αιτούντος. Για άτομα ηλικίας κάτω των 50 ετών κατά την έναρξη του 2005 και για περιόδους ασφάλισης μετά τον Ιανουάριο του 2005, εφαρμόζεται σύστημα συνταξιοδοτικών λογαριασμών με καθορισμένες παροχές, το οποίο βασίζεται σε χρηματοδότηση ανάλογη του τρέχοντος εισοδήματος (αναδιανεμητικό σύστημα).

Βάσει του συστήματος αυτού, τα αποκτώμενα δικαιώματα υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Ως βάση υπολογισμού θεωρείται το μέσο εισόδημα του ημερολογιακού έτους, με όριο τη βάση υπολογισμού για τη μέγιστη εισφορά. Ποσοστό 1,78 % ανά ημερολογιακό έτος μεταφέρεται στον συνταξιοδοτικό λογαριασμό.

Πλασματικοί μήνες ασφάλισης μπορούν να συνυπολογίζονται μέχρι την ηλικία των 60 ετών. Το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται μέσω τύπου ο οποίος βασίζεται στο άθροισμα των μηνών ασφάλισης και των εισφορών που έχουν καταβληθεί.

Σε περίπτωση πρόωρης συνταξιοδότησης, η σύνταξη μειώνεται κατά 4,2 % ανά έτος, με όριο το 15 %.

Για όσους την 1η Ιανουαρίου 2005 ήταν κάτω των 50 ετών αλλά διέθεταν μέχρι τότε ορισμένο διάστημα ασφάλισης, ισχύουν οι διατάξεις τόσο της νέας όσο και της παλαιάς νομοθεσίας. Η σύνταξη καθορίζεται βάσει παράλληλου υπολογισμού με τη χρήση της μεθόδου *pro rata temporis* (κατά χρονική αναλογία). Οι μερικές συντάξεις υπολογίζονται βάσει της νέας και, κατά περίπτωση, της παλαιάς νομοθεσίας. Η σύνταξη αναπηρίας αντιστοιχεί στο άθροισμα των μερικών συντάξεων.

Για όσους είχαν ήδη φτάσει στην ηλικία των 50 ετών κατά την έναρξη του 2005, εξακολουθεί να ισχύει η νομοθεσία που ίσχυε στα τέλη του 2004. Η βάση υπολογισμού της σύνταξης είναι το μέσο εισόδημα των 20 καλύτερων ετών ασφάλισης (τιμές 2011). Η περίοδος αυτή θα αυξηθεί σταδιακά στα 40 χρόνια ασφάλισης μέχρι το 2028. Οι συντάξεις, από την έναρξη του 2004 και στο εξής, δεν μπορούν να είναι κατά περισσότερο από 5 % χαμηλότερες της συγκρίσιμης σύνταξης στα τέλη του 2003. Το ποσοστό αυτό θα αυξηθεί σταδιακά στο 10 % μέχρι το 2024.

Η σύνταξη αναπηρίας χορηγείται σε 14 δόσεις ανά έτος. Ειδικό καθεστώς μπορεί να εφαρμόζεται για τους ανθρακωρύχους.

Συμπληρωματικά επιδόματα

Εφόσον η μηνιαία σύνταξη ή συντάξεις, σε συνδυασμό με άλλα εισοδήματα (συμπεριλαμβανομένων εκείνων των συζύγων που ζουν στο ίδιο νοικοκυριό) δεν υπερβαίνουν συγκεκριμένο όριο, χορηγείται αντισταθμιστικό συμπλήρωμα (*Ausgleichszulage*). Αυτό ανέρχεται στο ύψος της διαφοράς μεταξύ του πραγματικού εισοδήματος και του κατώτατου ορίου. Τα ποσά του συμπληρώματος και της σύνταξης αναπηρίας μπορούν να αυξάνονται σε περίπτωση που υπάρχουν εξαρτώμενα τέκνα. Μπορεί επίσης να χορηγείται συμπλήρωμα περίθαλψης.

Μέτρα επανένταξης

Οι φορείς συνταξιοδοτικής ασφάλισης μπορούν να προβλέπουν για τον ασφαλισμένο σειρά μέτρων για την ιατρική, επαγγελματική ή κοινωνική επανένταξή του, προκειμένου να μπορέσει να ανακτήσει την ικανότητά του για εργασία καθώς και τη θέση του στο επαγγελματικό και οικονομικό περιβάλλον. Η επανένταξη πρέπει να υπερισχύει της σύνταξης αναπηρίας.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές αναπηρίας;

Επισημαίνεται ότι μια σύνταξη δεν μπορεί να χορηγείται παρά μόνο εφόσον έχει υποβληθεί η σχετική αίτηση. Οι αιτήσεις πρέπει κατά προτίμηση να υποβάλλονται στον αρμόδιο φορέα κοινωνικής ασφάλισης (αλλά μπορούν να κατατίθενται και σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό ταμείο ή στις τοπικές αρχές) με χρήση του κατάλληλου εντύπου. Ωστόσο, αξιολογούνται όλες οι αιτήσεις ανεξαρτήτως του εντύπου υποβολής τους.

Η σύνταξη αναπηρίας χορηγείται από την πρώτη του επόμενου μήνα μετά από εκείνον κατά τον οποίο εκδηλώθηκε η αναπηρία ή υποβλήθηκε η αίτηση.

Η σύνταξη αναπηρίας χορηγείται για μέγιστο διάστημα 24 μηνών. Μετά από θετική εισήγηση κατόπιν ιατρικής εξέτασης, μπορεί να ανανεωθεί για πρόσθετο μέγιστο διάστημα 24 μηνών. Όταν συμπεραίνεται μόνιμη αναπηρία λόγω της φυσικής ή πνευματικής κατάστασης του δικαιούχου, η σύνταξη αναπηρίας χορηγείται επ' αόριστον.

Με την έλευση της ηλικίας συνταξιοδότησης, το ποσό της σύνταξης αναπηρίας παραμένει αμετάβλητο. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα μετατροπής μιας σύνταξης αναπηρίας σε σύνταξη γήρατος κατόπιν σχετικής αίτησης.

Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ο αρμόδιος φορέας της χώρας στην οποία αιτείστε σύνταξη αναπηρίας λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης ή μόνιμης διαμονής που έχετε συμπληρώσει δυνάμει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο για τη θεμελίωση δικαιώματος παροχών αναπηρίας.

Οι παροχές αναπηρίας καταβάλλονται ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία.* Οι απαραίτητοι διοικητικοί έλεγχοι και ιατρικές εξετάσεις γίνονται κατά κανόνα από τον αρμόδιο φορέα της χώρας στην οποία κατοικείτε. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να σας ζητηθεί να επιστρέψετε στη χώρα από την οποία λαμβάνετε τη σύνταξή σας για να πραγματοποιήσετε εκεί τις εν λόγω εξετάσεις, εφόσον σας το επιτρέπει η κατάσταση της υγείας σας.

Κάθε χώρα εφαρμόζει τα δικά της κριτήρια για τον προσδιορισμό του βαθμού αναπηρίας. Κατά συνέπεια, ενδέχεται ορισμένες χώρες να αναγνωρίζουν για κάποιο πρόσωπο βαθμό αναπηρίας 70%, ενώ σε άλλες χώρες το ίδιο πρόσωπο δεν θεωρείται διόλου ανάπηρο βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Αυτό είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης δεν εναρμονίζονται αλλά απλώς συντονίζονται από τις διατάξεις της ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος

Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;

Παροχές γήρατος μπορείτε να δικαιούστε εφόσον καλύπτεστε από συνταξιοδοτική ασφάλιση (που περιγράφεται παραπάνω στις **παροχές αναπηρίας**).

Πρέπει επίσης να έχει συμπληρώσει ορισμένη ελάχιστη περίοδο ασφάλισης:

- Οι ασφαλισμένοι που δεν είχαν φτάσει σε ηλικία 50 ετών και δεν διέθεταν περίοδο ασφάλισης μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2005 πρέπει να συμπληρώσουν 180 μήνες ασφάλισης, εκ των οποίων τουλάχιστον 84 για μία συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα (π.χ. απασχόληση ως μισθωτοί).
- Όσοι είχαν φτάσει σε ηλικία 50 ετών μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2005 πρέπει να συμπληρώσουν 180 μήνες ασφάλισης κατά τη διάρκεια των τελευταίων 360 ημερολογιακών μηνών ή 180 μήνες εισφορών ή 300 μήνες ασφάλισης χωρίς περίοδο αναφοράς.
- Όσοι δεν είχαν φτάσει σε ηλικία 50 ετών μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2005, αλλά διέθεταν έναν τουλάχιστον μήνα ασφάλισης μέχρι τότε, θα υπαχθούν στην πλέον ευνοϊκή ρύθμιση.

Τι καλύπτεται;

Όριο ηλικίας συνταξιοδότησης

Σύνταξη γήρατος (*Altersrente*) δικαιούστε από την ηλικία των 60 ετών (γυναίκες) ή των 65 ετών (άνδρες). Το όριο ηλικίας για τις γυναίκες θα αυξηθεί σταδιακά ώστε να εξισωθεί με το αντίστοιχο των ανδρών (δηλαδή 65 έτη) μεταξύ του 2024 και του 2033.

Πρόωρη συνταξιοδότηση

Η πρόωρη σύνταξη γήρατος (*Vorgezogene Rente*) μπορεί να χορηγείται από την ηλικία των 62 ετών για άνδρες και γυναίκες. Όσοι απασχολούνται σε βαρέα επαγγέλματα μπορούν να ζητήσουν πρόωρη σύνταξη από την ηλικία των 60 ετών, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν απασχοληθεί σε αυτά επί τουλάχιστον 10 χρόνια στο σύνολο των 20 τελευταίων ετών, και έχουν συμπληρώσει συνολικά 45 έτη ασφάλισης.

Ταυτόχρονα εφαρμόζεται και ορισμένο μεταβατικό διάστημα. Επιπλέον, για όσους είχαν φτάσει σε ηλικία 50 ετών μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2005, καθώς και για τους νεότερους που είχαν έναν τουλάχιστον μήνα ασφάλισης μέχρι τότε, εφαρμόζονται ειδικές προϋποθέσεις ηλικίας. Ως εκ τούτου, απαιτούνται 768 μήνες για τους άνδρες και 708 μήνες για τις γυναίκες (τιμές Ιουνίου 2011). Τα συγκεκριμένα όρια ηλικίας αυξάνονται σταδιακά μεταξύ του 2004 και του 2014 (με σκοπό τη σταδιακή κατάργηση αυτής της μορφής πρόωρης συνταξιοδότησης).

Επιπλέον, οι μόνες περιπτώσεις πρόωρης συνταξιοδότησης που προβλέπονται για άτομα που γεννήθηκαν σε ορισμένες χρονιές είναι η πρόωρη συνταξιοδότηση απόμων με πολύ μακρά επαγγελματική σταδιοδρομία ή που εργάστηκαν σε ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες.

Εάν ο δικαιούχος πρόωρης συνταξιοδότησης αρχίσει να εργάζεται και πάλι, η σύνταξη του διακόπτεται.

Ύψος της σύνταξης

Το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται με βάση την ηλικία και τον χρόνο ασφάλισης του αιτούντος. Για άτομα ηλικίας κάτω των 50 ετών κατά την έναρξη του 2005 και για περιόδους

ασφάλισης μετά τον Ιανουάριο του 2005, εφαρμόζεται σύστημα συνταξιοδοτικών λογαριασμών με καθορισμένες παροχές, το οποίο βασίζεται σε χρηματοδότηση ανάλογη του τρέχοντος εισοδήματος (αναδιανεμητικό σύστημα).

Βάσει του συστήματος αυτού, τα αποκτώμενα δικαιώματα υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Ως βάση υπολογισμού θεωρείται το μέσο εισόδημα του ημερολογιακού έτους, με όριο τη βάση υπολογισμού για τη μέγιστη εισφορά. Ποσοστό 1,78 % ανά ημερολογιακό έτος μεταφέρεται στον συνταξιοδοτικό λογαριασμό.

Σε περίπτωση πρόωρης συνταξιοδότησης, η σύνταξη μειώνεται κατά 4,2 % ανά έτος (ή έως 2,1 % για απασχολούμενους σε βαρέα επαγγέλματα, ανάλογα με το αριθμό των μηνών απασχόλησης σε αυτά), με όριο το 15 %. Σε περίπτωση μετάθεσης της ημερομηνίας έναρξης συνταξιοδότησης, το επίδομα προσαυξάνεται κατά 4,2 % ανά ημερολογιακό έτος, με όριο το 12,6 %.

Για όσους την 1η Ιανουαρίου 2005 ήταν κάτω των 50 ετών αλλά διέθεταν μέχρι τότε ορισμένο διάστημα ασφάλισης, ισχύουν οι διατάξεις τόσο της νέας όσο και της παλαιάς νομοθεσίας. Η σύνταξη καθορίζεται βάσει παράλληλου υπολογισμού με τη χρήση της μεθόδου *pro rata temporis* (κατά χρονική αναλογία). Οι μερικές συντάξεις υπολογίζονται βάσει της νέας και, κατά περίπτωση, της παλαιάς νομοθεσίας. Η σύνταξη αναπηρίας αντιστοιχεί στο άθροισμα των μερικών συντάξεων.

Για όσους είχαν ήδη φτάσει στην ηλικία των 50 ετών κατά την έναρξη του 2005, εξακολουθεί να ισχύει η νομοθεσία που ίσχυε στα τέλη του 2004. Η βάση υπολογισμού της σύνταξης είναι το μέσο εισόδημα των 23 καλύτερων ετών ασφάλισης (τιμές 2011). Το διάστημα αυτό θα αυξηθεί σταδιακά στα 40 έτη μέχρι το 2028. Σύμφωνα με τη βάση αυτή, υπολογίζεται ποσοστό 1,78 % ανά έτος. Οι μειώσεις και αυξήσεις που ισχύουν για τις συντάξεις είναι αυτές που έχουν ήδη αναφερθεί. Ωστόσο, η προσαυξημένη σύνταξη δεν μπορεί να υπερβαίνει το 91,76 % της βάσης υπολογισμού.

Οι συντάξεις, από την έναρξη του 2004 και στο εξής, δεν μπορούν να είναι κατά περισσότερο από 5 % χαμηλότερες της συγκρίσιμης σύνταξης στα τέλη του 2003. Το ποσοστό αυτό θα αυξηθεί σταδιακά στο 10 % μέχρι το 2024.

Η σύνταξη αναπηρίας χορηγείται σε 14 δόσεις ανά έτος. Ειδικό καθεστώς μπορεί να εφαρμόζεται για τους ανθρακωρύχους.

Συμπληρωματικά επιδόματα

Εφόσον η μηνιαία σύνταξη ή συντάξεις, σε συνδυασμό με άλλα εισοδήματα (συμπεριλαμβανομένων εκείνων των συζύγων που ζουν στο ίδιο νοικοκυριό) δεν υπερβαίνουν συγκεκριμένο όριο, χορηγείται αντισταθμιστικό συμπλήρωμα (*Ausgleichszulage*). Αυτό ανέρχεται στο ύψος της διαφοράς μεταξύ του πραγματικού εισοδήματος και του κατώτατου ορίου. Το ποσό του συμπληρώματος μπορεί να αυξάνεται σε περίπτωση που υπάρχουν εξαρτώμενα τέκνα. Μπορεί επίσης να χορηγείται συμπλήρωμα περιθάλψης.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές γήρατος;

Οι συντάξεις χορηγούνται μόνο εφόσον έχει υποβληθεί η σχετική αίτηση. Οι αιτήσεις πρέπει κατά προτίμηση να υποβάλλονται στον αρμόδιο φορέα κοινωνικής ασφάλισης (αλλά μπορούν να κατατίθενται και σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό ταμείο ή στις τοπικές αρχές) με χρήση του κατάλληλου εντύπου. Ωστόσο, αξιολογούνται όλες οι αιτήσεις ανεξαρτήτως του εντύπου υποβολής τους.

Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ για τις συντάξεις γήρατος αφορούν αποκλειστικά τα κρατικά συνταξιοδοτικά συστήματα και όχι τυχόν εταιρικά, επαγγελματικά ή ιδιωτικά. Οι διατάξεις αυτές εγγυώνται ότι:

- Σε κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί, το ασφαλιστικό ιστορικό σας διατηρείται μέχρι να φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης στην εκάστοτε χώρα.
- Κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί οφείλει να σας καταβάλει σύνταξη γήρατος, όταν φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης. Το ποσό που θα λαμβάνετε από κάθε χώρα εξαρτάται από τη διάρκεια της ασφαλιστικής κάλυψής σας σε αυτή.
- Η σύνταξή σας θα σας καταβάλλεται οπουδήποτε διαμένετε στην ΕΕ (και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία).*

Οφείλετε να υποβάλετε την αίτησή σας στον φορέα συνταξιοδοτικής ασφάλισης της χώρας της ΕΕ (ή της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας) όπου ζείτε, εκτός εάν δεν έχετε εργαστεί ποτέ εκεί. Σε τέτοια περίπτωση, πρέπει να υποβάλετε την αίτησή σας στη χώρα όπου εργαστήκατε για τελευταία φορά.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων

Πότε δικαιούστε παροχές επιζώντων;

Μπορεί να δικαιούστε παροχές επιζώντων (*Hinterbliebenenpensionen*) εάν καλύπτεστε από συνταξιοδοτική ασφάλιση και διαθέτετε ορισμένη ελάχιστη περίοδο ασφάλισης. Η περίοδος αυτή είναι η ίδια με εκείνη που περιγράφεται στις [παροχές αναπηρίας](#).

Τι καλύπτεται;

Σύνταξη χηρείας

Εάν ο/η επιζών/ώσα σύζυγος (ή εξαρτώμενο/η πρώην σύζυγος) αποθανόντος ασφαλισμένου έχει φτάσει σε ηλικία 35 ετών ή εάν από τον γάμο έχει προκύψει τέκνο, μπορεί να ζητήσει σύνταξη χηρείας (*Witwenpension* ή *Witwerpension*).

Ο/η σύζυγος δικαιούται σύνταξη που ανέρχεται σε ποσοστό μεταξύ 0 και 60 % (ανάλογα με τα υπόλοιπα εισοδήματά του) της σύνταξης που δικαιούταν ή θα δικαιούταν ο/η αποθανών/ούσα (οι προϋποθέσεις περιγράφονται στο [συντάξεις αναπηρίας και γήρατος](#)).

Εάν το άθροισμα της σύνταξης επιζώντων και των προσωπικών εισοδημάτων του επιζώντος δεν υπερβαίνει ορισμένο όριο (1.716,63 ευρώ το μήνα σε τιμές 2011), χορηγείται συμπληρωματικό ποσό που φτάνει μέχρι το 60 % της σύνταξης του αποθανόντος. Στο ποσό της σύνταξης μπορεί επίσης να προστίθεται συμπληρωματικό επίδομα ή επίδομα περίθαλψης.

Σύνταξη ορφανού

Σύνταξη ορφανού (*Waisenpension*) χορηγείται στα τέκνα μέχρι να συμπληρώσουν το 18^ο έτος της ηλικίας τους ή το 27^ο, εφόσον ακολουθούν κατάρτιση ή πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Για τα τέκνα με αναπηρίες δεν υπάρχει όριο ηλικίας.

Η σύνταξη ορφανού τέκνου ανέρχεται στο 40 % (ορφανό από πατέρα ή μητέρα) ή στο 60 % (ορφανό από πατέρα και μητέρα) της σύνταξης που δικαιούταν ή θα δικαιούταν ο αποθανών (οι προϋποθέσεις περιγράφονται στις [συντάξεις αναπηρίας και γήρατος](#)).

Τα ποσοστά αναφοράς των αντισταθμιστικών αποζημιώσεων για τα ορφανά τέκνα εξαρτώνται από την ηλικία του ορφανού. Η σύνταξη ορφανού τέκνου μπορεί να συμπληρώνεται από επίδομα περίθαλψης.

Έξοδα κηδείας

Επίδομα εξόδων κηδείας (*Zuschuss zu den Bestattungskosten*) μπορεί να χορηγείται σε περιπτώσεις ανάγκης. Μπορεί να φτάνει έως τα 448 ευρώ (τιμές 2010). Χορηγείται σύμφωνα με τους καταστατικούς κανόνες των ασφαλιστικών ταμείων (και παρέχεται μόνο περιστασιακά).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;

Οι συντάξεις χορηγούνται μόνο εφόσον έχει υποβληθεί η σχετική αίτηση. Οι αιτήσεις πρέπει να υποβάλλονται στον αρμόδιο φορέα ασφάλισης συνταξιοδότησης με χρήση του κατάλληλου εντύπου.

Η αίτηση για το επίδομα εξόδων κηδείας πρέπει να υποβάλλεται στο ταμείο ασφάλισης ασθενείας σας (εάν προβλέπει τέτοιο επίδομα).

Το δικαίωμά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι κανόνες που ισχύουν για τις συντάξεις επιζώντων συζύγων ή ορφανών τέκνων και για τα επιδόματα θανάτου είναι συνήθως οι ίδιοι με εκείνους που ισχύουν για τις συντάξεις αναπηρίας και γήρατος (βλ. κεφάλαια V και VI). Συγκεκριμένα, οι συντάξεις επιζώντων και τα επιδόματα θανάτου πρέπει να καταβάλλονται χωρίς μειώσεις, τροποποιήσεις ή αναστολές ανεξάρτητα του τόπου κατοικίας του επιζώντος/ώσας συζύγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν, στη Νορβηγία ή στην Ελβετία.*

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες

Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Η ασφάλιση ατυχημάτων σας προστατεύει από ατυχήματα κατά τη διάρκεια άσκησης της δραστηριότητάς σας καθώς και κατά τη μετακίνηση από και προς τον χώρο εργασίας. Περιλαμβάνει μέτρα πρόληψης καθώς και επιδόματα σε περιπτώσεις πρόκλησης βλάβης.

Όλοι οι απασχολούμενοι βάσει σύμβασης εργασίας ή μαθητείας, καθώς και μεγάλο μέρος των αυτοαπασχολούμενων (συμπεριλαμβανομένων των μελών της οικογένειας που εργάζονται στην επιχείρηση) υπάγονται σε υποχρεωτική ασφάλιση ατυχημάτων. Η κάλυψη αυτή περιλαμβάνει και τους μαθητές, κατά τις ώρες παρακολούθησης μαθημάτων σε εκπαιδευτικό ίδρυμα της γενικής εκπαίδευσης, όπως και τους φοιτητές.

Υπάρχουν 52 ασθένειες που χαρακτηρίζονται επαγγελματικές ασθένειες. Επίσης, μια ασθένεια που δεν χαρακτηρίζεται επαγγελματική μπορεί να αναγνωρισθεί ως τέτοια κατά περίπτωση.

Τι καλύπτεται;

Οι εργοδότες υποχρεώνονται να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα, δηλαδή να οργανώνουν και να διατηρούν τον χώρο εργασίας με τρόπο τέτοιο ώστε να προστατεύουν τους εργαζόμενους από ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες.

Υγειονομική περίθαλψη και βραχυπρόθεσμες παροχές σε χρήμα

Σε περίπτωση ατυχήματος ή ασθένειας, μπορεί να παρέχεται αρχική ιατρική βοήθεια και περαιτέρω ιατρική περίθαλψη. Αυτό περιλαμβάνει την ιατρική περίθαλψη, τα φάρμακα, τον βοηθητικό εξοπλισμό (π.χ. προθέσεις), καθώς και τη φροντίδα που παρέχεται σε νοσοκομεία ή εξειδικευμένα ιατρικά κέντρα. Ενδέχεται η ασφάλιση ασθενείας να καλύπτει την υγειονομική περίθαλψη μόνο για τις τέσσερις πρώτες εβδομάδες, αλλά το ταμείο ασφάλισης ατυχημάτων μπορεί να καλύπτει περίθαλψη ανά πάσα στιγμή (όχι μόνο μετά τις τέσσερις εβδομάδες). Κατά κανόνα δεν απαιτείται καμία οικονομική συμμετοχή του ασφαλισμένου. Εξαιρέσεις ισχύουν σε περιπτώσεις συμμετοχών μικρού ύψους για νοσοκομειακή περίθαλψη, ιατρική ή οδοντιατρική φροντίδα και φάρμακα.

Ο ασφαλισμένος δικαιούται, σε πρώτη φάση, παροχές σε χρήμα όπως προβλέπονται σε περίπτωση ανικανότητας προς εργασία λόγω ασθενείας (διατήρηση του μισθού ή παροχή ασθενείας από την τέταρτη ημέρα και για 26 εβδομάδες). Ωστόσο, εάν το ποσό της σύνταξης αναπηρίας που θα δικαιούταν είναι υψηλότερο, λαμβάνει επίδομα που αντιστοιχεί στη διαφορά. Σε περίπτωση περίθαλψης σε νοσοκομείο ή εξειδικευμένο ιατρικό κέντρο, δικαιούται ημερήσιο επίδομα, δηλαδή οικογενειακό επίδομα (*Familiengeld*) ή ημερήσιο επίδομα «Taggeld»), ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση του ενδιαφερόμενου. Σε τέτοια περίπτωση, η καταβολή της σύνταξης αναπηρίας διακόπτεται.

Αποκατάσταση

Στα θύματα εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών παρέχονται μέτρα εργασιακής και κοινωνικής επανένταξης.

Η κοινωνική επανένταξη παρέχεται π.χ. υπό μορφή επιδόματος για την προσαρμογή του χώρου κατοικίας.

Τα μέτρα εργασιακής επανένταξης περιλαμβάνουν ειδικότερα βοήθεια για τη διατήρηση ή εύρεση εργασίας, επιμόρφωση και επανεκπαίδευση. Κατά τη διάρκεια της κατάρτισης χορηγείται μεταβατικό επίδομα (*Übergangsgeld*).

Σύνταξη αναπηρίας

Μετά το πέρας της περιόδου ανικανότητας προς εργασία (μέχρι 27 εβδομάδες) λαμβάνετε σύνταξη αναπηρίας (*Unfallrente*), εάν η βιοποριστική σας ικανότητα έχει μειωθεί τουλάχιστον κατά 20 % (ή 50 % για τους μαθητές ή φοιτητές). Η μείωση αυτή πρέπει να διαρκεί περισσότερο από τρεις μήνες και να είναι αποτέλεσμα ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας.

Σε περίπτωση ολικής απώλειας (100 %) της βιοποριστικής σας ικανότητας μπορείτε να λαμβάνετε μηνιαία σύνταξη η οποία ανέρχεται στα δύο τρίτα της βάσης υπολογισμού (δηλαδή του μέσου όρου των εισοδημάτων σας κατά την προηγούμενη χρονιά). Εάν η ανικανότητά σας είναι μικρότερη, η σύνταξή σας μειώνεται ανάλογα.

Οι συντάξεις καταβάλλονται σε 14 δόσεις ανά έτος (μία δόση κάθε μήνα και δύο συμπληρωματικές, μία τον Μάιο και μία τον Οκτώβριο).

Εφόσον συντρέχει περίπτωση, για τα άτομα με υψηλό ποσοστό αναπηρίας, καταβάλλεται συμπλήρωμα υπό μορφή προσαύξησης 20 % επί του βασικού ποσού (ή 50 % εάν η βιοποριστική ικανότητα του ασφαλισμένου μειώνεται κατά 70 %). Για κάθε εξαρτώμενο τέκνο ηλικίας κάτω των 18 ετών (ή κάτω των 27 σε περίπτωση που παρακολουθεί σπουδές ή επαγγελματική κατάρτιση), χορηγείται προσαύξηση για εξαρτώμενο τέκνο σε ποσοστό 10 % επί του ποσού της σύνταξης. Ωστόσο, οι προσαυξήσεις αυτές χορηγούνται μόνο εφόσον η βιοποριστική ικανότητα του ασφαλισμένου μειώνεται κατά τουλάχιστον 50 %.

Εάν λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας χρειάζεστε υποστήριξη τρίτου, μπορείτε να λαμβάνετε επίδομα περίθαλψης επιπλέον της σύνταξής σας.

Εάν το εργατικό ατύχημα ή η επαγγελματική ασθένεια είναι αποτέλεσμα αμέλειας και μη τήρησης των προδιαγραφών υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, λαμβάνετε εφάπαξ αποζημίωση ανάλογα με τον βαθμό απώλειας της φυσικής ή πνευματικής σας ικανότητας (*Integritätsabgeltung*).

Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η σύνταξη αναπηρίας μπορεί να αντικαθίσταται από καταβολή εφάπαξ ποσού (συνήθως όταν ο βαθμός ανικανότητας είναι μικρότερος του 25 %).

Σύνταξη επιζώντων

Ως σύζυγος ασφαλισμένου που απεβίωσε λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, δικαιούστε σύνταξη επιζώντων που χορηγείται από το ταμείο ασφάλισης ατυχημάτων.

Το ποσό της σύνταξης αυτής ισούται με το 40 % της βάσης υπολογισμού που ισχύει για τον θανόντα ασφαλισμένο, εφόσον έχετε φτάσει σε ηλικία συνταξιοδότησης ή η ικανότητα εργασίας σας είναι περιορισμένη τουλάχιστον κατά 50 %. Διαφορετικά, η σύνταξή σας αντιστοιχεί στο 20 % της βάσης υπολογισμού.

Τα τέκνα ηλικίας κάτω των 18 ετών (ή κάτω των 27 σε περίπτωση που παρακολουθούν σπουδές ή επαγγελματική κατάρτιση) λαμβάνουν σύνταξη ορφανού τέκνου. Η σύνταξη ορφανού από έναν γονέα αντιστοιχεί στο 20 % και του ορφανού από δύο γονείς στο 30 % της βάσης υπολογισμού της σύνταξης του αποθανόντος ασφαλισμένου.

Σύνταξη μπορεί επίσης να χορηγείται σε γονείς (παππούδες) που χρειάζονται βοήθεια και σε εξαρτώμενα αδέρφια (με προτεραιότητα στους γονείς), στην περίπτωση που τα εν λόγω εξαρτώμενα μέλη συντηρούνταν κατά κύριο λόγο από τον αποθανόντα. Η σύνταξη αυτή αντιστοιχεί στο 20 % της βάσης υπολογισμού.

Η μέγιστη σύνταξη για όλους τους δικαιούχους δεν μπορεί κατά κανόνα να υπερβαίνει το 80 % της βάσης υπολογισμού της σύνταξης του αποθανόντος. Μπορεί επίσης να χορηγείται επίδομα θανάτου.

Έξοδα κηδείας

Επίδομα εξόδων κηδείας μπορεί να χορηγείται εάν ο θάνατος οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή σε επαγγελματική ασθένεια.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών;

Εάν υποστείτε εργατικό ατύχημα, πρέπει να ενημερώσετε αμέσως τον εργοδότη σας, ο οποίος οφείλει με τη σειρά του να ενημερώσει το ταμείο ασφάλισης ατυχημάτων. Ο εργοδότης ή ο ιατρός πρέπει να αποστείλει ειδοποίηση εντός πέντε ημερών. Ωστόσο, η υποχρέωσή τους αυτή δεν επηρεάζει το δικαίωμά σας σε επίδομα.

Τα επίδομα χορηγούνται μόνο κατόπιν αίτησης (εκτός από την επείγουσα ιατρική περίθαλψη). Οι αιτήσεις πρέπει να υποβάλλονται στον αρμόδιο φορέα ασφάλισης ατυχημάτων με χρήση του κατάλληλου εντύπου. Ωστόσο, αξιολογούνται όλες οι αιτήσεις ανεξαρτήτως του εντύπου υποβολής τους.

Επανεξέταση της σύνταξης αναπηρίας μπορεί να γίνεται ανά πάσα στιγμή στα πρώτα δύο χρόνια χορήγησης. Στη συνέχεια η ανικανότητα πρέπει να επανεξετάζεται με συχνότητα τουλάχιστον μία φορά ετησίως.

Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ σχετικά με παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών μοιάζουν πολύ με τις διατάξεις για τις παροχές ασθένειας (βλ. ενότητες II και III). Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, εάν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε χώρα άλλη από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένοι για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, δικαιούστε συνήθως, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, υγειονομική περίθαλψη στη χώρα αυτή. Οι παροχές σε χρήμα καταβάλλονται συνήθως από τον οργανισμό στον οποίο είστε ασφαλισμένοι, ακόμη και αν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε άλλη χώρα.*Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών, ο φορέας στον οποίο είστε ασφαλισμένοι πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την ασφαλιστική τους κάλυψη όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο ΙΧ: Οικογενειακά επιδόματα

Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;

Το επίδομα τέκνου (*Familienbeihilfe*) χορηγείται σε όλους όσους διαμένουν στην Αυστρία (και χρηματοδοτείται από τις εργοδοτικές εισφορές και τη φορολογία).

Το δικαίωμα για επίδομα τέκνου χορηγείται σε όσους κατοικούν μόνιμα ή έχουν ως συνήθη τόπο διαμονής την Αυστρία, και έχουν ανήλικα τέκνα στο νοικοκυριό τους ή τέκνα για τα οποία είναι οι κυρίως υπεύθυνοι όσον αφορά τα έξοδα συντήρησής τους. Φυσικοί γονείς, παππούδες, θετοί ή ανάδοχοι γονείς μπορούν επίσης να δικαιούνται οικογενειακό επίδομα, καθώς και το ίδιο το τέκνο, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις.

Οι φυσικοί ή θετοί ή ανάδοχοι γονείς μπορούν επίσης να δικαιούνται επίδομα ανατροφής τέκνου (*Kinderbetreuungsgeld*). Χορηγείται ανεξάρτητα από την προηγούμενη άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας ή από υποχρεωτική ασφάλιση. Για το επίδομα ανατροφής τέκνου που συνδέεται με το εισόδημα (*einkommensabhängiges Kinderbetreuungsgeld*), απαιτείται διάστημα απασχόλησης έξι μηνών πριν από τη γέννηση του τέκνου.

Το επίδομα ανατροφής τέκνου χορηγείται σε γονείς που φροντίζουν παιδιά μικρής ηλικίας, κυρίως για την αντιστάθμιση της απώλειας εισοδήματός τους.

Η χορήγηση τους επιδόματος ανατροφής τέκνου εξαρτάται από την ύπαρξη του σχετικού δικαιώματος και από το εάν καταβάλλεται επίδομα τέκνου. Επιπλέον, ο δικαιούχος και το τέκνο πρέπει να ζουν στο ίδιο σπίτι. Μία ακόμα προϋπόθεση είναι ότι το συνολικό ποσό των εισοδημάτων δεν πρέπει να υπερβαίνει ορισμένο ποσό (16.200 ευρώ σε τιμές 2011) ανά ημερολογιακό έτος κατά τη διάρκεια της περιόδου χορήγησης του επιδόματος. Όσον αφορά το επίδομα ανατροφής τέκνου που συνδέεται με το εισόδημα, επιτρέπεται ένα μικρό ποσό πρόσθετων εισοδημάτων (5.800 ευρώ ανά ημερολογιακό έτος σε τιμές 2011). Λαμβάνονται υπόψη μόνο τα εισοδήματα του γονέα που ζητάει το επίδομα και όχι τα εισοδήματα του άλλου γονέα.

Τι καλύπτεται;

Επίδομα τέκνου

Το ποσό του επιδόματος τέκνου εξαρτάται από την ηλικία του παιδιού. Από το δεύτερο παιδί και μετά, χορηγείται επίσης συμπληρωματικό ποσό. Εάν ένα παιδί πάσχει από σοβαρή αναπηρία, το επίδομα τέκνου μπορεί να αυξηθεί.

Το επίδομα τέκνου ανέρχεται σε 105,40 ευρώ το μήνα ανά τέκνο (τιμές 2011). Το ποσό αυτό αυξάνεται με την ηλικία του τέκνου: στην ηλικία των 3 ετών (112,70 ευρώ σε τιμές 2011), στην ηλικία των 10 ετών (130,90 ευρώ σε τιμές 2011), και στην ηλικία 19 ετών (152,70 ευρώ σε τιμές 2011).

Από την 1η Ιανουαρίου 2008, το μηνιαίο συνολικό ποσό των επιδομάτων τέκνου αυξήθηκε κατά 12,80 ευρώ για δύο τέκνα, 47,80 ευρώ για τρία τέκνα, 97,80 ευρώ για τέσσερα τέκνα και 50,00 ευρώ για κάθε επιπλέον τέκνο.

Για τα τέκνα με σοβαρή αναπηρία, χορηγείται επιπλέον ποσό 138,30 ευρώ το μήνα. Κάθε Σεπτέμβριο, το συνολικό μηνιαίο ποσό των επιδομάτων τέκνου καταβάλλεται εις διπλούν.

Το επίδομα τέκνου χορηγείται συνήθως μέχρι την ενηλικίωση του τέκνου (18^ο έτος ηλικίας). Μπορεί να παραταθεί μέχρι την ηλικία των 21 ετών για τα τέκνα που αναζητούν εργασία ή μέχρι την ηλικία των 26 ετών για όσα παρακολουθούν επαγγελματική κατάρτιση ή συνεχιζόμενη κατάρτιση στο πλαίσιο του επαγγέλματός τους. Ωστόσο, εάν ο ενδιαφερόμενος(-η) έχει υπηρετήσει κοινωνική ή στρατιωτική θητεία ή έχει παιδί ή είναι έγκυος την ημέρα που συμπληρώνει το 26^ο έτος της ηλικίας του/της, ή πάσχει από σοβαρή αναπηρία, το επίδομα τέκνου συνεχίζει να χορηγείται μέχρι την ηλικία των 27 ετών. Το επίδομα τέκνου χορηγείται χωρίς όριο ηλικίας για τέκνα με μόνιμη ανικανότητα προς βιοπορισμό (εάν η ανικανότητα αυτή έχει εκδηλωθεί πριν από την ηλικία των 21 ετών ή στο πλαίσιο επαγγελματικής κατάρτισης, αλλά σε κάθε περίπτωση πριν από την ηλικία των 27).

Το επίδομα τέκνου δεν χορηγείται σε παιδιά που έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους και διαθέτουν προσωπικά εισοδήματα υψηλότερα από ορισμένο μηνιαίο όριο (9.000 κατά έτος σε τιμές 2011).

Επίδομα πολυτέκνων

Το επίδομα πολυτέκνων (*Mehrkindzuschlag*) ανέρχεται στα 36,40 ευρώ τον μήνα (τιμές 2011) για το τρίτο παιδί και τα επόμενα, για τα οποία χορηγείται επίδομα τέκνου. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι το φορολογητέο οικογενειακό εισόδημα του ημερολογιακού έτους πριν από το έτος για το οποίο κατατίθεται η αίτηση να μην υπερβαίνει τα 55.000 ευρώ.

Επίδομα ανατροφής τέκνου

Για την καταβολή του πλήρους ποσού του επιδόματος ανατροφής τέκνου και για ολόκληρο το προβλεπόμενο διάστημα, πρέπει να πραγματοποιούνται εντός των καθορισμένων προθεσμιών οι δέκα (δωρεάν) εξετάσεις που αναγράφονται στο βιβλιάριο μητέρας-παιδιού (*Mutter-Kind-Pass*) - πέντε πριν από τη γέννηση και πέντε μετά. Εάν δεν έχουν πραγματοποιηθεί το αργότερο στο τέλος του 18ου μήνα ζωής του παιδιού, το ημερήσιο ύψος του επιδόματος μειώνεται στο 50 % από τον 21ο μήνα ζωής του.

Όσον αφορά το ποσό του επιδόματος ανατροφής τέκνου, υπάρχουν από το 2011 και στο εξής πέντε επιλογές (τέσσερις για χορήγηση κατ'αποκοπή ποσού και μία για ποσό συνδεδεμένο με το εισόδημα):

- 14,53 ευρώ την ημέρα μέχρι την ηλικία των 30 μηνών (μπορεί να παραταθεί μέχρι τους 36 μήνες),
- 20,80 ευρώ την ημέρα μέχρι την ηλικία των 20 μηνών (μπορεί να παραταθεί μέχρι τους 24 μήνες),
- 26,60 ευρώ την ημέρα μέχρι την ηλικία των 15 μηνών (μπορεί να παραταθεί μέχρι τους 18 μήνες),
- 33 ευρώ την ημέρα μέχρι την ηλικία των 12 μηνών (μπορεί να παραταθεί μέχρι τους 14 μήνες),
- ποσό συνδεδεμένο με το εισόδημα (παρόμοιας διάρκειας και δυνατότητας παράτασης με την επιλογή 4).

Η προτιμώμενη επιλογή δηλώνεται με την πρώτη αίτηση για χορήγηση επιδόματος ανατροφής τέκνου. Δεν επιτρέπεται επακόλουθη τροποποίηση και ο άλλος γονέας δεσμεύεται επίσης από την επιλογή στο πρώτο αυτό στάδιο.

Η διάρκεια χορήγησης μπορεί να παραταθεί εάν ο άλλος γονέας λάβει επίσης επίδομα ανατροφής τέκνου.

Υπάρχει η δυνατότητα να ζητήσουν και οι δύο γονείς το επίδομα, μέχρι δύο φορές εκ περιτροπής (καθώς δεν επιτρέπεται η ταυτόχρονη χορήγηση του επιδόματος και στους δύο). Η ελάχιστη διάρκεια λήψης των επιδομάτων είναι 2 μήνες.

Το επίδομα ανατροφής τέκνου παρέχεται μόνο για το νεότερο παιδί. Αυτό ισχύει και σε περίπτωση πολλαπλού τοκετού. Σε περίπτωση πολλαπλού τοκετού (π.χ. δίδυμα), χορηγείται συμπληρωματικό ποσό ισοδύναμο με το ήμισυ του επιδόματος ανατροφής τέκνου. Δεν χορηγείται συμπλήρωμα σε περίπτωση πολλαπλού τοκετού, εφόσον έχει επιλεγεί το επίδομα που συνδέεται με το εισόδημα.

Ενώσω χορηγείται παροχή μητρότητας και παροχή από την αλλοδαπή, εάν το ποσό καλύπτεται ήδη από αυτά, δεν καταβάλλεται επίδομα ανατροφής τέκνου.

Οι οικογένειες με χαμηλό εισόδημα λαμβάνουν συμπλήρωμα στο κατ'αποκοπή επίδομα ανατροφής τέκνου, ύψους 6,06 ευρώ την ημέρα (τιμές 2011) και για μέγιστο διάστημα 12 μηνών. Εφόσον έχει επιλεγεί το επίδομα που συνδέεται με το εισόδημα, δεν προβλέπεται κανενός είδους συμπλήρωμα.

Πίστωση φόρου λόγω τέκνου

Η πίστωση φόρου λόγω τέκνου (*Kinderabsetzbetrag*), ύψους 50,90 ευρώ (τιμές 2011) ανά τέκνο το μήνα, καταβάλλεται σε συνδυασμό με το επίδομα τέκνου και χρηματοδοτείται από τα γενικά φορολογικά έσοδα.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;

Το επίδομα τέκνου χορηγείται μόνο κατόπιν αίτησης και οι πληρωμές μπορούν να γίνονται αναδρομικά μέχρι πέντε χρόνια. Η αίτηση πρέπει να γίνεται μέσω του σχετικού εντύπου στην αρμόδια οικονομική υπηρεσία (*Finanzamt*). Το επίδομα καταβάλλεται από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία κάθε δύο μήνες, αρχής γενομένης από τον πρώτο μήνα ισχύος του επιδόματος.

Οι δικαιούχοι των επιδομάτων τέκνου υποχρεούνται να δηλώνουν στην αρμόδια οικονομική υπηρεσία, εντός προθεσμίας ενός μήνα, οποιοδήποτε γεγονός ενδέχεται να επιφέρει την παύση του δικαιώματός τους, καθώς και οποιαδήποτε αλλαγή των περιστάσεων στις οποίες βασίζεται το δικαίωμά τους.

Για το επίδομα πολυτέκνων, πρέπει να κατατίθεται νέα αίτηση για κάθε ημερολογιακό έτος στην αρμόδια οικονομική υπηρεσία του τόπου κατοικίας, σε συνδυασμό με τις φορολογικές δηλώσεις του μισθωτού.

Η αίτηση για το επίδομα ανατροφής τέκνου μπορεί να υποβάλλεται στο αρμόδιο ταμείο ασφάλισης ασθενείας. Το επίδομα αυτό μπορεί να χορηγείται με μέγιστο όριο τους έξι μήνες. Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να γνωστοποιούν στον αρμόδιο φορέα ασφάλισης ασθενείας οποιαδήποτε αλλαγή της οικογενειακής τους κατάστασης, καθώς και των πληροφοριών που αναγράφονται στο έντυπο της αίτησης.

Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα χαρακτηριστικά και τα ποσά των οικογενειακών επιδομάτων ποικίλουν σημαντικά από το ένα κράτος στο άλλο.* Είναι επομένως σημαντικό να γνωρίζετε ποιο κράτος είναι υπεύθυνο για την καταβολή των επιδομάτων αυτών καθώς και τις σχετικές προϋποθέσεις που

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

ισχύουν. Οι γενικές αρχές για τον προσδιορισμό της σχετικής νομοθεσίας διατίθενται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=el>.

Η χώρα που είναι υπεύθυνη για την καταβολή των οικογενειακών επιδομάτων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση του επιδόματος.

Εάν μια οικογένεια δικαιούται επιδόματα βάσει της νομοθεσίας περισσότερων της μίας χωρών, λαμβάνει κατά κανόνα τα υψηλότερα ποσά των επιδομάτων που προβλέπονται βάσει της νομοθεσίας μίας από τις χώρες αυτές. Με άλλα λόγια, η οικογένεια αντιμετωπίζεται ως εάν όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να διέμεναν και να ήταν ασφαλισμένα στη χώρα με την ευνοϊκότερη νομοθεσία.

Τα οικογενειακά επιδόματα δεν μπορούν να καταβάλλονται εις διπλούν για την ίδια περίοδο και για το ίδιο μέλος της οικογένειας. Υπάρχουν κανόνες προτεραιότητας σύμφωνα με τους οποίους προβλέπεται η αναστολή των επιδομάτων από μία χώρα μέχρι του ποσού εκείνων που καταβάλλονται από τη χώρα που είναι κατά βάση αρμόδια για την καταβολή τους.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο X: Ανεργία

Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;

Όλοι οι μισθωτοί, μαθητευόμενοι και συμμετέχοντες σε προγράμματα επαγγελματικής επανένταξης με αποδοχές άνω του κατώτατου ορίου (*Geringfügigkeitsgrenze*, 374,02 ευρώ το μήνα σε τιμές 2011) καλύπτονται από ασφάλιση ανεργίας.

Κατά κανόνα, δεν υπάρχει δυνατότητα προαιρετικής ασφάλισης. Ωστόσο, από 1ης Ιανουαρίου 2011 και μετά, οι αυτοαπασχολούμενοι μπορούν να εντάσσονται στο σύστημα ασφάλισης ανεργίας σε εθελοντική βάση.

Μπορείτε να δικαιούστε παροχές ανεργίας (*Arbeitslosengeld*) εάν είχατε ασφάλιση ανεργίας για τουλάχιστον 52 εβδομάδες κατά τη διάρκεια των τελευταίων 24 μηνών, ή για 26 εβδομάδες κατά τους 12 τελευταίους μήνες σε περίπτωση που είστε ηλικίας κάτω των 25 ετών.

Μπορείτε επίσης να ζητήσετε βοήθεια λόγω ανεργίας (*Notstandshilfe*) σε περίπτωση που το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας δεν ισχύει πια, ενώ βρίσκεστε σε κατάσταση ανάγκης. Η προϋπόθεση αυτή πληρείται όταν το διαθέσιμο οικογενειακό εισόδημα δεν επιτρέπει την κάλυψη των βασικών αναγκών σας και της οικογένειάς σας.

Τι καλύπτεται;

Αρμόδια για την καταβολή των παροχών ανεργίας και για την εξακρίβωση των δικαιωμάτων για τέτοιες παροχές είναι η αυστριακή υπηρεσία απασχόλησης (*Arbeitsmarktservice*). Οι κύριες παροχές είναι οι παροχές ανεργίας και η βοήθεια λόγω ανεργίας (*Notstandshilfe*).

Επιπλέον, η αυστριακή υπηρεσία απασχόλησης σας ενημερώνει σχετικά με τα δικαιώματά σας σε επιδόματα και βοηθά τους ανέργους στην αναζήτηση θέσεων απασχόλησης και ευκαιριών κατάρτισης.

Παροχές ανεργίας

Για να δικαιούται κανείς παροχές ανεργίας, πρέπει να είναι άνεργος, ικανός και πρόθυμος να εργαστεί (να δεχτεί κατάλληλη θέση εργασίας), να βρίσκεται στη διάθεση της υπηρεσίας εύρεσης εργασίας και να μην έχει εξαντλήσει τη διάρκεια για την οποία μπορεί να λαμβάνει το επίδομα. Επιπλέον, πρέπει να πληροί την προϋπόθεση της ελάχιστης περιόδου ασφάλισης.

Οι παροχές ανεργίας υπολογίζονται βάσει των μέσων αποδοχών του τελευταίου πλήρους ημερολογιακού έτους με ορισμένο ανώτατο όριο (3.930 ευρώ το μήνα σε τιμές 2011). Οι ειδικές πληρωμές (13^{ος} και 14^{ος} μισθός) λαμβάνονται υπόψη κατ'αναλογία. Το βασικό ποσό αντιστοιχεί στο 55 % του ημερησίου καθαρού εισοδήματος με ορισμένη διακύμανση (ανάλογα με το εάν καταβάλλονται οικογενειακά επιδόματα). Ορίζονται επίσης τα χαμηλότερα και υψηλότερα ημερήσια ποσοστά.

Η διάρκεια χορήγησης των παροχών ανεργίας εξαρτάται από τον συμπληρωμένο χρόνο ασφάλισης και την ηλικία σας. Χορηγείται για 20 τουλάχιστον εβδομάδες και αυξάνεται στις:

- 30 εβδομάδες εάν διαθέτετε τρία χρόνια ασφάλισης επί συνολικού διαστήματος πέντε ετών
- 39 εβδομάδες για έξι χρόνια ασφάλισης κατά τη διάρκεια των τελευταίων 10 ετών, εάν είστε ηλικίας τουλάχιστον 40 ετών και

- 52 εβδομάδες για εννέα χρόνια ασφάλισης, εάν έχετε εργαστεί για εννέα χρόνια επί συνόλου 15 και είστε ηλικίας τουλάχιστον 50 ετών.

Η διάρκεια αυτή μπορεί να παραταθεί με προσθήκη της περιόδου κατά την οποία ο δικαιούχος παρακολουθεί πρόγραμμα συμπληρωματικής κατάρτισης ή επανεκπαίδευσης ή πρόγραμμα επανένταξης μετά από εισήγηση της υπηρεσίας απασχόλησης. Μπορεί να παραταθεί κατά τρία ή τέσσερα χρόνια εάν ο δικαιούχος συμμετέχει σε πρόγραμμα απασχόλησης (μέτρο ειδικής κατάρτισης).

Εάν αρνηθείτε θέση εργασίας που σας προτείνεται ή σχετική δράση επαγγελματικής κατάρτισης, ή εάν εμποδίσετε σχετική προσπάθεια, η καταβολή των παροχών ανεργίας διακόπτεται, εν είδει κυρώσεως, για διάστημα τουλάχιστον έξι εβδομάδων. Οι παροχές ανεργίας καταβάλλονται από την ημέρα κατάθεσης της αίτησης. Ωστόσο, εάν η σύμβαση απασχόλησής σας έχει διακοπεί με δική σας υπαιτιότητα ή αναιτιολόγητα, η καταβολή του επιδόματος διακόπτεται για τέσσερις εβδομάδες.

Βοήθεια προς ανέργους

Η βοήθεια προς ανέργους ανέρχεται στο 92 % (ή σε ορισμένες περιπτώσεις στο 95 %) του βασικού ποσού της παροχής ανεργίας. Σε περίπτωση βραχυπρόθεσμης ισχύος του δικαιώματος για παροχής ανεργίας, ενδέχεται να υπάρχει μείωση μετά τους έξι μήνες. Η βοήθεια προς ανέργους χορηγείται για απεριόριστο χρονικό διάστημα, αλλά μόνο για ένα έτος κάθε φορά.

Μερική ανεργία

Υπάρχουν ορισμένα επιδόματα που χορηγούνται σε περίπτωση μερικής ανεργίας, όπως η βραχυχρόνια εργασιακή υποστήριξη για τον εργοδότη σε περίπτωση βραχυχρόνιας απασχόλησης (*Kurzarbeitsunterstützung*). Σε αυτή την περίπτωση δεν υπάρχει έννομο δικαίωμα, καθώς η υποστήριξη χορηγείται στον εργοδότη. Αποζημίωση λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών στον κατασκευαστικό τομέα (*Schlechtwetterentschädigung*) πρέπει να καταβάλλεται από τους εργοδότες στους εργαζόμενους ως αποζημίωση για την απώλεια ωρών εργασίας λόγω καιρικών συνθηκών που καθιστούν την εργασία τους ανέφικτη.

Επίδομα συνεχιζόμενης κατάρτισης (*Weiterbildungsgeld*) μπορεί να χορηγείται υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Επίδομα μερικής απασχόλησης για ηλικιωμένους εργαζόμενους (*Altersteilzeitgeld*) καταβάλλεται στους εργαζόμενους από ορισμένη ηλικία και μετά, οι οποίοι περιορίζουν τις εργασιακές δραστηριότητές τους.

Άλλες παροχές

Για όσο διάστημα είστε άνεργος, η ασφάλιση ανεργίας καταβάλλει για λογαριασμό σας τις εισφορές για ασφάλιση ασθενείας και συνταξιοδότησης. Καλύπτεστε επίσης από ασφάλιση για ορισμένα ατυχήματα.

Η καταβολή του επιδόματος αφερεγγυότητας είναι αρμοδιότητα της *Insolvenz-Ausfallgeld-Fonds-Service GmbH* (*IAF-Service GmbH*). Το επίδομα αυτό καταβάλλεται όταν μια επιχείρηση τελεί υπό πτώχευση ή αναγκαστική διαχείριση και αποσκοπεί στην προστασία των εργαζομένων από τον κίνδυνο απώλειας εισοδήματος ή καθυστέρησης στην καταβολή των αποδοχών τους.

Τα οικογενειακά επιδόματα (*Familienzuschläge*) μπορούν επίσης να χορηγούνται για συζύγους (συντρόφους), τέκνα και εγγόνια.

Μεταβατικές παροχές (*Übergangsgeld*) και μεταβατικές παροχές μετά από μερική απασχόληση για μεγαλύτερους σε ηλικία εργαζόμενους (*Übergangsgeld nach Altersteilzeit*)

μπορούν να χορηγούνται μέχρι τη χρονική στιγμή κατά την οποία πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις για χορήγηση σύνταξης γήρατος. Στο πλαίσιο της ασφάλισης ανεργίας, μπορεί να παρέχεται ειδική υποστήριξη (*Sonderunterstützung*) για ανέργους ηλικίας άνω των 52 ετών που προέρχονται από τον εξορυκτικό τομέα.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ανεργίας;

Εάν μείνετε άνεργος, πρέπει να εγγραφείτε στην αυστριακή υπηρεσία απασχόλησης και να ζητήσετε παροχή ανεργίας. Για όσο διάστημα λαμβάνετε το επίδομα ανεργίας, οφείλετε να παρουσιάξετε στην υπηρεσία απασχόλησης στις καθορισμένες ημερομηνίες ώστε να συζητάτε με τον αρμόδιο υπάλληλο σχετικά με την εξέλιξη της κατάστασής σας.

Υποχρεούστε επίσης, με δική σας πρωτοβουλία, να δηλώνετε στην υπηρεσία απασχόλησης οποιαδήποτε αλλαγή της προσωπικής σας κατάστασης ή της κατάστασης των μελών της οικογένειάς σας, η οποία ενδέχεται να επηρεάσει το δικαίωμά σας σε παροχές (π.χ. εύρεση εργασίας ή οποιαδήποτε άλλη αλλαγή σχετική με τα εισοδήματά σας).

Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Αρμόδιο για τη χορήγηση παροχών ανεργίας είναι συνήθως το κράτος μέλος στο οποίο απασχολείστε. Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τους μεθοριακούς εργαζόμενους και άλλους διασυνοριακούς εργαζόμενους, οι οποίοι έχουν διατηρήσει τον τόπο κατοικίας τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο εργάζονται.

Περίοδοι ασφάλισης ή απασχόλησης που έχουν συμπληρωθεί σε άλλες χώρες της ΕΕ, καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης.

Εάν θέλετε να αναζητήσετε εργασία σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε υπό ορισμένες προϋποθέσεις να εξαγάγετε τις παροχές αυτές για ορισμένο χρονικό διάστημα.*

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι

Πότε δικαιούστε επίδομα λόγω ελάχιστων πόρων;

Το σύστημα των εγγυημένων ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών (*bedarfsorientierte Mindestsicherung*) αποτελεί μετεξέλιξη του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας (*Sozialhilfe*), το οποίο ίσχυε ως το 2011.

Σκοπός του συστήματος των εγγυημένων ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών είναι να παρέχει ένα αξιοπρεπές επίπεδο ζωής στους ανθρώπους που δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν με τους δικούς τους πόρους στα καθημερινά έξοδα διαβίωσης είτε των ιδίων είτε μελών της οικογένειάς τους.

Το σύστημα των εγγυημένων ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών λειτουργεί ως ένα γενικό μη ανταποδοτικό σύστημα για το σύνολο του πληθυσμού, γεγονός που σημαίνει ότι απαιτείται μόνιμη διαμονή στην Αυστρία. Υπάρχουν ομάδες ατόμων που εξομοιώνονται με τους αυστριακούς πολίτες, όπως οι πολίτες του ΕΟΧ, οι υπήκοοι τρίτων χωρών με ειδικές άδειες παραμονής (ιδίως του τύπου «μόνιμος διαμένων - ΕΕ») και οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες.

Ως εισόδημα εκλαμβάνονται καταρχάς τα ατομικά εισοδήματα του δικαιούχου από εργασία ή άλλες παροχές, όπως οι παροχές ανεργίας και οι παροχές διατροφής. Ωστόσο, τα επιδόματα περίθαλψης και τέκνων δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του εισοδήματος του δικαιούχου. Μεμονωμένα άτομα και νοικοκυριά (οικογένειες, άτομα που συμβιώνουν) ενδέχεται να δικαιούνται παροχές του συστήματος εγγυημένων ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών με συνυπολογισμό των ενδεχόμενων περιουσιακών τους στοιχείων.

Τι καλύπτεται;

Ελάχιστα όρια και χορήγηση

Μπορεί να θεωρηθεί ότι, όταν το εισόδημα της οικογένειας δεν υπερβαίνει ορισμένο κατώτατο όριο, η οικογένεια θεωρείται κατά κανόνα ως χρήζουσα βοήθειας. Μια οικογένεια αποτελείται από τον δικαιούχο και τα εξαρτώμενα από αυτόν μέλη, τους συζύγους ή τους συμβίους που ζουν εντός του ίδιου νοικοκυριού.

Τα ελάχιστα όρια (*Mindeststandards*) ορίζονται από τα *Länder* με τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται στα έξοδα αγοράς τροφίμων, συντήρησης, προσωπικής υγιεινής, θέρμανσης, ηλεκτρισμού, χρήσης οικιακών συσκευών και προσωπικών αναγκών για την προβλεπόμενη συμμετοχή στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή. Το ελάχιστο όριο για ένα ζευγάρι με δύο παιδιά (ηλικίας πέντε και δέκα ετών) ανέρχεται σε τουλάχιστον 1.399 ευρώ (τιμές 2011). Οι παροχές του συστήματος εγγυημένων ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών αντιστοιχούν στο ποσό της διαφοράς μεταξύ των ιδίων πόρων και του ελάχιστου ορίου ή, όταν δεν υπάρχουν ίδιοι πόροι του δικαιούχου (οικογένεια ή νοικοκυριό), στο πλήρες ποσό του ελάχιστου ορίου.

Οι παροχές του συστήματος εγγυημένων ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών διατίθενται για όσο διάστημα συντρέχει ανάγκη.

Πρόσθετες παροχές

Τυχόν ανάγκες που δεν καλύπτονται από το ελάχιστο όριο (π.χ. δαπάνες για κατάλληλη στέγαση και θέρμανση) μπορούν να καλύπτονται από συμπληρωματικές παροχές (σε χρήμα ή σε είδος).

Οι παροχές αυτές είναι ποικίλες και μπορούν να κυμαίνονται από ένα κατ'αποκοπή επίδομα μέχρι την κάλυψη των πραγματικών επαρκών εξόδων διαβίωσης. Χορηγούνται από τα *Länder*, τα οποία μπορούν επίσης να χορηγούν επιδόματα στέγασης ως συμπλήρωμα των παροχών του συστήματος εγγυημένων ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών ή ως ανεξάρτητη παροχή.

Όσοι δεν διαθέτουν ασφάλιση ασθενείας και λαμβάνουν παροχές του συστήματος ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών καταχωρούνται από τους αρμόδιους φορείς υπό το καθεστώς της ασφάλισης ασθενείας που προβλέπεται από το νόμο.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων;

Κατά κανόνα, οι παροχές του συστήματος εγγυημένων ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών χορηγούνται ως ονομαστικό δικαίωμα του δικαιούχου. Οι απαιτήσεις χορήγησής τους αξιολογούνται από την αρχή κοινωνικής πρόνοιας βάσει αίτησης συνοδευόμενης από αποδεικτικό εισοδημάτων και δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων.

Η περιοδική επανεξέταση των κριτηρίων επιλεξιμότητας αποτελεί αρκετά συνήθη πρακτική.

Τα ικανά προς εργασία άτομα πρέπει κατά κανόνα να επιθυμούν να επιτελέσουν εύλογη εργασία. Ενδέχεται να σταλούν στην υπηρεσία εύρεσης εργασίας ώστε να καταχωρηθούν ως αιτούντες εργασία. Υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις όσον αφορά την ηλικία (άνδρες άνω των 65 ετών και γυναίκες άνω των 60) και τις υποχρεώσεις περίθαλψης ή την τρέχουσα κατάρτιση (εξαιρουμένων των σπουδών). Στις περιπτώσεις αυτές, οι αποδέκτες των παροχών του συστήματος εγγυημένων ελάχιστων πόρων αναλόγως των αναγκών δεν χρειάζεται να εργάζονται ή να αναζητούν εργασία.

Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Ο συντονισμός των κανόνων της ΕΕ αφορά μόνο την κοινωνική ασφάλεια και όχι τα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη

Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;

Εάν διαμένετε στην Αυστρία και εξαρτάσθε από την περίθαλψη άλλου ατόμου, δικαιούστε ενδεχομένως παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε χρήμα και σε είδος, ανεξαρτήτως της ηλικίας σας.

Το δικαίωμα στις παροχές σε χρήμα δεν προϋποθέτει ελάχιστη περίοδο ασφάλισης. Ωστόσο, το δικαίωμα σε παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης (*Pflegegeld*) ισχύει μόνο για άτομα τα οποία χρειάζονται περίθαλψη άνω των 50 ωρών την εβδομάδα (κατά μέσο όρο) και όταν αναμένεται ότι η ανάγκη περίθαλψης θα διαρκέσει για τουλάχιστον έξι μήνες.

Όταν μετακινείστε από το ένα *Land* στο άλλο, ενδέχεται να απαιτείται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης για μόνιμη διαμονή προκειμένου να μπορείτε να λάβετε παροχές σε είδος (π.χ. περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας).

Τι καλύπτεται;

Παροχές σε είδος

Οι παροχές σε είδος μπορεί να περιλαμβάνουν κινητή περίθαλψη και περίθαλψη εξωτερικών ασθενών (π.χ. υπηρεσία επισκέψεων, περίθαλψη κατ'οίκον, 24ωρη περίθαλψη, παρατεταμένη περίθαλψη, διανομή γευμάτων κατ' οίκον, οικογενειακή υποστήριξη, προσωπική βοήθεια, κατ' οίκον υπηρεσίες νοσοκόμου, ψυχοκοινωνική υπηρεσία), μερική περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας (π.χ. σε κέντρα ημέρας), και πλήρη περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας (π.χ. σε μικρή ιδιωτική κλινική ή ολοκληρωμένη περίθαλψη σε κοινότητα φροντίδας). Οι κοινωνικές παράμετροι εξετάζονται κατά κανόνα όταν οι παροχές σε είδος παρέχονται από επαγγελματίες φροντιστές.

Μπορεί επίσης να παρέχεται υπηρεσία συμβουλών και ενημέρωσης για τα άτομα που χρειάζονται περίθαλψη και για τους συγγενείς τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει από μια τηλεφωνική υπηρεσία μακροχρόνιας περίθαλψης, μέχρι νομικές συμβουλές για άτομα με αναπηρία, ομάδες υποστήριξης ή ομάδες αυτοβοήθειας.

Οι παροχές σε είδος διατίθενται συνήθως για τη χρονική περίοδο που ορίζεται στη σύμβαση.

Παροχές σε χρήμα

Η παροχή μακροχρόνιας περίθαλψης (*Pflegegeld*) είναι μια κατ'αποκοπή παροχή που δεν συνδέεται με το εισόδημα ή τα περιουσιακά στοιχεία του δικαιούχου. Σκοπός του είναι να αντισταθμίζει τις δαπάνες που προκύπτουν από μακροχρόνια περίθαλψη και να παρέχει στα εξαρτώμενα άτομα την απαραίτητη φροντίδα και υποστήριξη στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Η παροχή αυτή πρέπει να αυξάνει τις πιθανότητες συντήρησης ενός ανεξάρτητου τρόπου ζωής. Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης (από το κράτος ή τα *Länder*) μπορούν να χορηγούνται σε περιπτώσεις σωματικής, πνευματικής ή ψυχικής αναπηρίας ή αισθητηριακής βλάβης.

Υπάρχουν επτά κατηγορίες ανάγκης για φροντίδα, από την κατηγορία 1 (φροντίδα για 50 έως 75 ώρες την εβδομάδα) έως την κατηγορία 7 (φροντίδα για περισσότερες από 180 ώρες, όταν δεν μπορεί να γίνει καμία ακριβής κίνηση από κανένα εκ των τεσσάρων άκρων του ατόμου ή σε παρόμοιες καταστάσεις).

Το ποσό της παροχής μακροχρόνιας περίθαλψης ορίζεται σύμφωνα με την κατηγορία ανάγκης για φροντίδα. Για παράδειγμα, ανέρχεται στα 154,20 ευρώ το μήνα (2011) για την κατηγορία 1 και στα 1.655,80 ευρώ το μήνα (2011) για την κατηγορία 7.

Σε περίπτωση παροχής πλήρους περίθαλψης σε κέντρο φροντίδας, ποσοστό έως 80 % της μακροχρόνιας παροχής μεταβιβάζεται απευθείας στο σχετικό ίδρυμα. Μηνιαίο επίδομα ύψους 44,30 ευρώ (τιμές 2011) παραμένει στον δικαιούχο.

Η παροχή μακροχρόνιας περίθαλψης παρέχεται για όσο διάστημα διαρκεί η ανάγκη για φροντίδα.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;

Οι παροχές σε είδος προέρχονται από δημόσιους και ιδιωτικούς παρόχους (βάσει σύμβασης).

Η ιατρική αξιολόγηση της ανάγκης για φροντίδα/του βαθμού ανάγκης για φροντίδα πραγματοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες που θεσπίζονται από το αρμόδιο ομοσπονδιακό υπουργείο. Οι δείκτες της ανάγκης για φροντίδα είναι δραστηριότητες της καθημερινής ζωής, όπως ντύσιμο και γδύσιμο, πλύσιμο, προετοιμασία φαγητού, χρήση της τουαλέτας, λήψη φαρμάκων. Η ανάγκη για φροντίδα μπορεί να επαναξιολογείται κατόπιν αιτήματος του δικαιούχου ή σε άλλες ειδικές περιστάσεις.

Η παροχή μακροχρόνιας περίθαλψης καταβάλλεται απευθείας στον δικαιούχο, ο οποίος μπορεί να την δαπανά για τη χρηματοδότηση της μακροχρόνιας περίθαλψής του κατά τη διακριτική του ευχέρεια. Κατά κανόνα, δεν υπάρχει ελευθερία επιλογής μεταξύ παροχών σε χρήμα και παροχών σε είδος. Σε περίπτωση αντικανονικής χρήσης, η παροχή σε χρήμα μπορεί να αντικαθίσταται από παροχές σε είδος.

Μόνο σε περίπτωση επιδομάτων μακροχρόνιας περίθαλψης που χορηγούνται από τα *Länder* μπορεί ο δικαιούχος να επιλέγει αντ'αυτών παροχές σε είδος. Προϋπόθεση γι' αυτό είναι να αποδεικνύεται ότι ο στόχος θα μπορούσε να επιτευχθεί καλύτερα με παροχές σε είδος απ' ό,τι με παροχές σε χρήμα.

Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης υπάγονται επίσης στους κανόνες της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης, όπως οι παροχές ασθενείας. Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε χρήμα καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα.*

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε είδος χορηγούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα ωσάν να ήσαστε ασφαλισμένος στη χώρα αυτή.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις προϋποθέσεις θεμελίωσης δικαιωμάτων και τις επιμέρους παροχές κοινωνικής ασφάλισης στην Αυστρία μπορείτε να λάβετε από τους δημόσιους φορείς που διαχειρίζονται το σύστημα κοινωνικής προστασίας.

Για ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης που αφορούν περισσότερες από μία χώρες της ΕΕ, μπορείτε να αναζητήσετε τον φορέα με τον οποίο επιθυμείτε να επικοινωνήσετε στον κατάλογο φορέων που διατηρεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διατίθεται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>.

Για ζητήματα που αφορούν παροχές ασφάλισης σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη πρέπει να απευθύνεστε στους ακόλουθους φορείς:

Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Προστασίας των Καταναλωτών

Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz
Stubenring 1
1010 Wien
Τηλ.: +43 1 71100 0
Φαξ : +43 1 71100 0
Ηλ. ταχ.: briefkasten@bmask.gv.at
www.bmask.gv.at

Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, Οικογένειας και Νεολαίας

Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend
Franz-Josefs-Kai 51
1010 Wien
Τηλ.: +43 1 71100 0
Φαξ : +43 1 71100 933279
Ηλ. ταχ.: POST@ll1.bmwfj.gv.at
www.bmwfj.gv.at

Ομοσπονδιακό Υπουργείο Υγείας

Bundesministerium für Gesundheit
Radetzkystraße 2
1030 Wien
Τηλ.: +43-1/711 00-0
Φαξ +43-1/711 00-14300
Ηλ. ταχ.: buergerservice@bmg.gv.at
www.bmg.gv.at

Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών

Bundesministerium für Finanzen
Hintere Zollamtstraße 2b
1030 Wien
Τηλ.: +43 1 51433
Φαξ : +43 1 51433 507075
Ηλ. ταχ.: Post.V-6-EP@bmf.gv.at
www.bmf.gv.at

Κεντρική Ένωση Αυστριακών Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger

Kundmannngasse 21

1030 Wien

Τηλ.: +43 711 32 2400

Φαξ: +43 711 32 3777

Ηλ. ταχ.: posteingang.allgemein@hvb.sozvers.at

www.hauptverband.at

Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης της Αυστρίας

Arbeitsmarktservice Österreich, Bundesgeschäftsstelle

Treustrasse 35-43

1200 Wien

Τηλ.: +43 1 33178

Φαξ: +43 1 33178 120

Ηλ. ταχ.: ams.oesterreich@ams.at

www.ams.at

Φορέας Ασφάλισης Συνταξιοδότησης, Κεντρική Υπηρεσία

Pensionsversicherungsanstalt, Hauptstelle

Friedrich-Hillegeist-Straße 1

1021 Wien

Τηλ.: +43 50303

Φαξ: +43 50303 28850

Ηλ. ταχ.: pva@pva.sozvers.at

www.pensionsversicherung.at

Αυστριακό Συμβούλιο Εργατικών Αποζημιώσεων

Allgemeine Unfallversicherungsanstalt

Adalbert Stifter-Straße 65

1201 Wien

Τηλ.: +43 1 33111 404

Φαξ: +43 1 33111 737

Ηλ. ταχ.: hfa@auva.at

www.auva.at

Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές

Ορισμένες παροχές κοινωνικής ασφάλισης, οι λεγόμενες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα¹, παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου. Οι παροχές αυτές σε χρήμα δεν μπορούν επομένως να «εξάγονται» σε περίπτωση εγκατάστασής σας σε άλλη χώρα της Ευρώπης, ακόμη και αν εξακολουθείτε να είστε ασφαλισμένος στην Αυστρία.

Η ειδική μη ανταποδοτική παροχή για την Αυστρία είναι η ακόλουθη:

- Αντισταθμιστικό συμπλήρωμα (Ομοσπονδιακός νόμος της 9ης Σεπτεμβρίου 1955 περί γενικής κοινωνικής ασφάλισης — ASVG, Ομοσπονδιακός νόμος της 11ης Οκτωβρίου 1978 περί κοινωνικής ασφάλισης των απασχολούμενων στο εμπόριο — GSVG και Ομοσπονδιακός νόμος της 11ης Οκτωβρίου 1978 περί κοινωνικής ασφάλισης των γεωργών — BSVG).

¹ Βλ. παράρτημα Χ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 988/2009.